VITA S. CAROLI COMITIS FLANDRIÆ, MARTYRIS.

Ab Auctore coætaneo Fr. Gualtero Taruanensis Ecclesiæ Canonico ante annos prope quingentos scripta.

Ex Bibliotheca Sanctæ Mariæ Igniacensis.

BIBLIOTECA NAZIONALE 1872 FIRENZE

LVTETIAE PARISIORVM,
Ex Officina Nivelliana.
Sumptibus Sebastiani Cramoisy, via Iacobæa, sub Ciconiis.
M. DC. XV.
CVM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Nobilissimo ac Rmó Domino,

D. LEONORO D'ESTAMPES DE VALLANÇAY, REGIS CONSILIArio & Eleemosynario, Abbati Burgoliensi.

QVOD iam pridem optaram,
ræsul amplissime, vt public
iquid extaret, quod meam
ate obseruantiam testare-
videm iusti potius Volumi-
huius dedicatione præstari.
entia desiderij mei, vt cùm
moras non possem, oblatam
erem, satiusque arbitrarer
nimi mei testimoniũ dare,
quanquam eiusmodi est
llor, vt si non mole sua, sed
historiæ studiosis omnibus
queat: pretium tamen illi

ã ij

atque gratiam in primis addet clarissimi nominis tui commendatio. Quis enim non libentissimè legat, quem suffragium ab eo meruisse cognorit, qui cùm ad eximiam generis nobilitatem, singularem diuinæ humanæque doctrinæ laudem adiunxerit, tum ingenij præterea sui, doctrinæque, quod in ista ætate ac familiæ splẽdore rarum est, tam illustria tum in publicis scholarum exhedris, tum in sacris concionum pulpitis cathedrisque documenta præbuerit? aut quis auctorem eum non vltro recipiat, cui tu non modò locum in tua, quam instructissimam & copiosissimã habes, bibliotheca dederis, sed tutelæ etiam tuæ patrocinium cõcesseris? Quare tum erit, humanissime Præsul, hunc declarandi erga te obsequij mei conatũ benignè interpretari. Nam apud alios non verebor ne inconsulto videar fecisse, qui prodeuntis in lucem opusculi tenuitatem lectissimi patroni dignitate subleuandam putarim.

Tuæ Reuerentiæ obseruantissimus

SEBASTIANVS CRAMOISY.

GVALTERI TARVANENSIS CANONICI LIBELLVS.

De genere & vita, morte & vindicta Caroli Comitis Flandriæ.

PROLOGVS.

OMINO SVO ET PATRI IOANNI sanctæ Taruanensis ... totius reuerentia deuotionis ... po, frater GVALTERVS inutilis seruus debitum omnimodæ ... nis obsequium.

RÆCEPIT humilitati auctoritas paternitatis reuerendæ vestræ, vt ... his nostris temporibus nimis à nefandis ho-

Digitized by Google

minibus in partibus istis per|
sunt crimina, vniuerso munc
crabilia, & in vltionem coru
formidanda multum diuinæ
eminuerunt iudicia, pro coru
manitate æquissima retributio
ce ponderata: & hæc omnia
tum præteritis generationibu
dita, tam præsentibus miral
sicut gesta sunt cuncta stylo |
ram, & ad notitiam posteroru
bendo transmittam. Quæ
ideò scribi, & scripto futuri
poribus manifestanda seruari
uit prouidentia vestra, vt ei:
vel auditis, & boni tanta supe
dicis æquitate considerata, ir
tem ipsius ardentiùs excresc
mali tam terribili diuinæ vltic
dicio cognito, per timoré ipsi
se prauitate compescant. Acc
tiam vestræ iussioni domni G
LINI Decani, & fratrum nos

Digitized by Google

istis perpetrata
mundo [illegible]
eorumdem
næ iustitiæ
rum im-
nis lá-
uan-
nu-

amica mihi & omni cum honore
semper suscipienda petitio, cui in
cunctis Deo placitis obtemperare
feruente opto desiderio. Vestræ igi-
tur sanctitatis auctoritate, & fraterna
cogente car[i]tate, aggrediar, ipso, qui
linguas infantium facit disertas, ad-
iuuante, ac [me]neæ ariditatem linguæ
suæ rore gratiæ irrigante, & irrigan-
do fœcundante, quod iniungitis age-
re; virtute n[on m]agis fretus obedientiæ
quàm eius, [q]uam nondum adeo, vt
id audere d[e]beam, assequutus sum,
[lit]eralis scientiæ. Conabor autem,
[illegible] etiam [illegible], si placet vobis, omni
[illegible] falsita[illegible]is, & vulgaris incerto
[illegible] quæ [illegible]tato; simplici tamen vt
[illegible] Latin[illegible]cta sunt narratione re-
[illegible] & rh[illegible]is & superfluis verború
[illegible]etoricorum ornamen-
[illegible]exquirendis minus in-
[illegible]iosam sic caueam proli-
[illegible] nimiæ breuitati stu-

dens, earum quas vel ipse vidi,
rorum veracium testimonio ii
tanter cognoui, rerum lectoi
gnitioni duntaxat necessariam
tare inueniat veritatem. Et vt f
elucescat omne quod dicitur,
sequentis seriem Opusculi, coi
diosis comprehensam titulis, i
ris singulorum paginæ præfixi
posui designare: quo videlicet
ri cæca quodammodo pagina
nequaquam pariat, & ad inu
dū quod quæritur expeditior
pateat. Quòd si singula natura
perstrinxero ordine, Lectoré
nequaquam id moueat: sed &
riora cùm se intulerint, oppo
aliquando anticipando præm
& priora liceat ordine artificia
dóque recapitulando subiui
dum tamen, vbi exegerit ratic
appareat quid quo gestum si
pore.

Digitized by Google

INDEX CAPITVM.

Digitized by Google

Digitized by Google

CAPVT I.

DE TEMPORE ET loco mortis Caroli.

ANNO itaque Verbi Incarnati M. C. XXVII. Indictione V. sexto Nonas Martij, terræ nostræ pace sublata, quiete turbata, deleta honestate, extincta omni fere felicitate mortalium, guerrarum, laborũ, turpitudinum, totius infelicitatis detestabile cœpit exordium. Eodem enim ipsius anni die, in vnius vita multorũ vita periclitatæ; & ex vnius indebita morte multorum iusto Dei iudicio mortes debitæ terribili quadam generatione sunt propagatæ. Nunc namque, secundum Prophetã, memoria rediit iniquitas patrum eorum in conspectu Domini, &

Digitized by Google

antiqua peccata nostra noua cc
vltione feriri: vt in cuius man
Deum hactenus constiterat sa
puli, eo de medio sublato ma
daretur intelligi, quòd diuini
publicum prodiret censura i
quæ prius latuerat in occulto p
tiæ Dei. Ipso enim die in plurin
perniciem execrabili quotund:
lere interfectus est Brugis in E
S. Donatiani Carolus Come:
driæ, filius Canuti Martyris,
quondam Daciæ, & Adelæ R
quam postea duxit vxorem Rc
Dux Apuliæ. Vt autem interfe
eius occasionem, & cælestis vi
animaduersionem in mortis ei
ctores terribiliter exertam euid
possimus ostendere, narratiu
nostræ exordium paulò superiù
repetere.

Digitized by Google

CAPVT II.

De Martyriō patris eius, & matre fratris eius, & primordiis virtutum Caroli.

PAter ergo ipsius rex prædictus, postquam in suorum perfidiâ in eam, ad quam timore mortis confugerat, occisus est Ecclesia, Domino per eum operante signa & prodigia, inter Martyres computatus apud Dacos, ex tunc & hactenus in magna veneratione est habitus. Regina verò cū hoc filio suo paruulo ad patrē suum Robertum, strenuissimum Marchionem, Roberti quondam Francorum Regis ex filia Adela nepotē, cognomento Frisonem, & matrem nobilissimam Gertrudem clara Saxonum stirpe progenitam, in Flandriam reuersa, ibique aliquanto tempore morata, memorato Duci Rogero à pa-

rentibus est nuptum data. Cui
nomine VVillelmum peperit
patri defuncto in Ducatum su
& honorem acceptum morum
nuitate ac strenuitate multi
nobilitauit. Sed audito vnici f
mani exitu, primum quidem i
solabiliter dolere, deinde etia
cœpit lethaliter languere. Qu
periclitari cognouit, Salerni
Archiepiscopum, & Troianu
scopum aduocauit, atque qu
tea dum incolumis esset fecera
quoque testimonio desideran
firmari, quicquid mobilium, v
mobilium in terra possidere v
tur, beato Apostolorum Princ
tro, eiusque Vicario sanctissim
pæ Honorio, ex cuius ore sacr
ipsum frequenter audiui, iure
tuò possidendum delegauit, a
de in confessione Domini a
luce migrauit. Hic autem nost

Digitized by Google

rolus annis pueritiæ transactis adul-
tus, postquam militiæ cingulum ac-
cepit, Hierusalem sanctam, sepul-
crum Dominicum visitaturus, de-
uotus adiuit, ibíque aduersum paga-
nos fidei nostræ inimicos arma ferés,
Christo Domino aliquanto tempore
strenuè militauit, & ei, cui præ omni-
bus seruiendum esse prudenter ad-
uertebat, suorum primitias laborum
dedicauit: mox diuina or-
dinante dispositione, ad auunculum
suum Robertum iuniorem Marchio-
nem, in Flandriam reuertitur, & ab
illo eo, quo iuuenem decebat,
honore suscipitur.

CAPVT III.

Memoria probitatis Roberti iunioris.

CVius gloriosi Principis quia
mentionem nunc incidenter
fecimus, operæpretium videtur esse,

vt quædam eius virtutum insignia
breuiter commemoremus. Hic
enim Robertus ille Comes inclyt
superioris Roberti Frisonis filius,
audito illo sancti & omnium sanct
rum memoria recolendi Clarim
tensis Concilij decreto; de venera
scilicet Dominicæ Passionis & Re
rectionis loco à paganorú man
eruendo, & Christianæ fidei vi
cando, continuò vxorem & lib
postremo cuncta quæ in mũdo p
debat, Christi Domini seruitio p
ponenda Euangelicè doctus iu
uit, & Crucis eius in humeris ba
do insignia, ac ipsius etiam cor
lia quà poterat sequendo vestig
lud Apostolicæ Sedis mandatum
fidei adimplere constantia, cur
quos inspirauerat gratia, ala
properauit. In qua expeditio
vrbium terræ illius, præsertim
chiæ & sanctæ Hierusalem exp

Digitized by Google

...ali
insignia vel-
us. Hic est
nes inclytus,
nis filius, qui
...ium sancto-
li Clarimon-
, de venerabili
onis & *Resur-*
...orú manibus
æ fidei vindi-
...m & *liberos,*
in mūdo posse-
i seruitio pon-
...
...
...etiam corpora-
...ido vestigia,
...nandatem...
...antia, cum ali-
...ratia, alacrit...
expeditione, &
...raesertim Antio-
...salem expugna-

...tione, innumera fortitudinis & pro-
bitatis suæ præclara dedit indicia:
quorum nonnulla illa, quæ de gestis
Francorum Hierusalem pro Christo
expugnantium scripta est, compre-
hendit Historia. Ex qua ad laudem
eius hoc solum hîc satis est comme-
morari, quod ob inuincibilem animi
constantiam, ab ipsis quoque Arabi-
bus ac Turcis Georgij filius scribitur
appellatus.

CAPVT IV.

De reuersione eius ab Hierusalem, & morte.

IGitur incredulis nationibus ma-
nu Domini valida debellatis, &
in sancta ciuitate Arnulfo Patriarcha-
tus honore, Godefrido Duce regni
diademate sublimatis, Domino pro-
sperante in propria remeauit, & ter-
ram suam reliquo vitæ suæ tempore

magna insignis modestia felic
bernauit. Post prælibatam aut
roli nostri susceptionem brei
pore euoluto, in Francia apud
Meldorum paucis diebus æg
obiit, & in Monasterio beati V
ciuitate Atrebatũ magno cun
vniuersorum sepultus filium
qué ex nobilissima coniuge si
mentia susceperat, Balduinun
lescentulum hæredem reliquit

Cap. V.

De *prouectu filij eius Balduin*

QVI non multo post à Reg
douico muneris militai
paternæ hereditatis donum ad
domni Caroli præcipuè consilii
& institutionibus instructus, ac
tam fortitudinis & strenuitatis
nentiam in breui exercuit, vt o
bus probitatem eius attenden

appareret mirabilis, & finitimis qui-
busque non solum Comitibus ac Du-
cibus, sed ipsis quoque Regibus om-
nino fieret formidabilis. Cuius sicut
virtus supramodum ætatis eius subi-
taneis incrementis enituit; sic occulta
Dei dispositione cœptis eius obuian-
te, diu durare non potuit. Eo enim
tempore Guillelmum exhæredatum,
filium scilicet Roberti Comitis, filij
Guillelmi Regis Anglorum cogno-
mento Pileati, quem videlicet Ro-
bertum ex Mathilde Regina præfati
Roberti Frisonis germana, sicut &
fratres eius Guillelmum & Henricũ
genuerat, quemque idem frater eius
Henricus Rex Anglorum captiuum
tenebat: ipsum, inquam, Guillelmũ
adolescentem in sui tutelam patroci-
nij susceperat, & armis eius militari-
bus instruxerat. Et quia ei hæreditate
suam Normaniam, patruo ipsius, quã
eam post patris ipsius captionem ob-

tinuerat, totis renitente viribus re
tuere proposuerat, grauibus eam
crebris incursionibus infestabat. C
ius iam partem magnam cum op
dis & munitionibus sibi subege
reliquam ferè omnem, ipso Rege I
rico nec armorum fortitudine, :
opum amplitudine defendere val
te, gladij sui timore mirum in mo
contremiscere cogebat. Sed verè
ait Propheta, Non est fortitudo, 1
est consilium contra Deum: verè
lus potens est, qui omnium pote
quando vult, & quomodo vult,
nihilare potens est.

Cap. VI.

De defectu eiusdem, & sepultur.

Cvm enim tanta ageret, & m
maiora disponeret, scuto ip
vt aiunt, ictu aduersi cuiusdam n
tis fronti eius eliso, & ex ipsa illisi

Digitized by Google

modico inco, quo salutiferum crucis signum imprimi consueuerat, loco, tumore oborto, totum illud tantæ potestatis, quod quasi in montem magnum tam citò excreuerat, culmé citiùs decumuit, & sicut fumus ad modicum apparens euanuit. Nam medicorum cura quotidie in peius proficiente ægrotare cœpit, & tandem in villa Rosilaria monachatus habitum summa cum deuotione, humilíque supplicatione adeptus, cum illo quo circiter decem mensibus fatigatus fuerat languore, anno Domini M.C.XIX. XV. Kal. Iulij vita defecit, & ad Monasterium S. Bertini delatus, cum immenso omnium Procerum terræ fletu, & miserabili planctu, ante altare sanctæ Crucis tertiodecimo Kal. eiusdem mensis sepulturam accepit.

Digitized by Google

CAP. VII.

De substitutione Caroli.

VErumtamen, quamuis n
sua cum quibusdam aliis a
tientibus ob amorem Guillelm
Comitis Philippi, filij prælibat
berti Frisonis, qui neptem ipsiu
mitissæ vxorem duxerat, quei
ipsa filio succedere maximè opt
plurimum renitente, antequa
hac luce migraret, hunc virur
riosum, de quo agere propo
mus, Carolum, cuius probitate
& industriam in multis sæpe p
uerat, sibi ipse instituerat, eíqu
omnium summam regendam
ponendam tradiderat: cui eti
nobilem puellam Margaretan
naldi Comitis Clarimontensi
matrimonio copulauerat, &
tatum Ambianensem cum C

Caroli.

tamuis matre
am aliis assen-
Guillelmi filij
prælibati Ro-
em ipsius Co-
it, quemque

donauerat. Quæ omnia non tam illius iuuenis, quàm superni iudicis æstimauerim gesta ordinatione, qui iuuenilis animi, & maturis consiliis minus idonei, voluntatem quò voluit occulta sua inclinauit inspiratione. Scriptum quippe est, *Cor Regis in manu Domini, & quò voluerit inclinat illud.* Nisi enim hæc ita fieri diuini decretum arbitrij ordinasset, nequaquā apud illum talem animum vnius dilectio trium, & hoc matris, & consobrini, ac consobrinæ amori præponderasset. Quod etiam consequentium signis euentuum euidētissimè declaratum est. Nam quis, rogo, tātos bellicarum fluctus procellarum, contra eum enormiter exaltatos tanta velocitate deiecit, nisi qui huius hominis ministerio ad tempus tranquillitati prouidere voluit eorum quos fecit? Vnde Psalmista, *Statuit procellam eius in ore, &c.*

Psal.

CAPVT VIII.

De tempestate guerrarum oborta

ETenim postquàm eo quo p
missum est ordine istius gu
nacula terræ regenda suscepit, co
nuò Clementia Comitissa præta
ob causam cæca stimulata inu
Louaniensi Duci, quorundam e
Procerum terræ sibi suffragante
fidia, matrimonij fœdere se soc
& pactum concordiæ, quod
Carolum & eam filius eius Ma
Balduinus in vltimis agens co
fuerat, dissipauit, ac marito sib
Comite Montense annuente, à
ge Franciæ Ludouico, occultè t
vt à multis putatum est, cœpt
fauente, de finibus Flandriæ,
circiter duodecim oppida tu
tenebat, eum expellere paraui
go quoque Comes Sancti Pa

Campus-auenæ, hac suæ excercēdæ opportunitate perspecta, antiqua & inueterata prius contra eum odia renouare, & partes sibi terræ contiguas incursare, & tam incendiis quàm rapinis vehementius solito cœpit more suo omnia deuastare.

CAPVT IX.

De eadem auxilio Dei sedata.

His ergo omnibus in extreminium eius vnanimiter conspirantibus, & sæuos guerrarum tumultus circumquaque in perniciem nostræ gentis excitantibus; ipse, qui occulto suæ virtutis iudicio dissipat cōsilia gentium, reprobat autem cogitationes potentum, & reprobat cōsilia Principū, *Prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit, vt audiret gemitus compeditorum, & solue-*

ret filios interemptorum. Fideli nam
suo Carolo, & contra eos bella
imperterritam confidentiam, &
uersos debellãdi insuperabilem
pitius concessit potentiam. Om
enim ille bellorum circumfremer
strepitus, quanta suscitatus fuerat
perbiæ feritate, tanta in breui rep
sus est victoriæ celeritate. *Mira*
siquidem *elationes maris, mirabili*
altis Dominus. Neque enim tam m
dum arbitror, quod tantorum m
Principum, & eos pertinacissimè
surgentes in breui represserit, q
quod vniuersis illis, absque omn
rè sanguinis effusione, summum
terrorem incusserit: intantum vt
qualescumque pacis conditione
eo impetratas, nullus eorum rebe
nem vel semel reparare, aut id d
suspicandi tenuissimam dare o
sionẽ ausus fuerit. Comitissa ita
& infeliciùs iam Ducissa, inopin

Psal. 92. 6.

Digitized by Google

Caroli
Fideli namque
a eos bellandi
entiam, & vni-
perabilem pro-
entiam. Omnis
ircumfrementiũ
citatus fuerat su-
a in breui repres-
eritate. *Mirabiles*
aris, mirabilis in
e enim tam citi-
landrocum motus
pertinacissimè in-
repressit, quia
s, absque omni se-
one, summum fui
it: in tantum ve post
ecis conditiones ab
llus eorum rebellio-
parare, aut id de se
ssimam dare occa-
it. Comitissa itaque,
Ducissa, inopinans

viribus pressa, pacem ab illo
petere, & quatuor oppidorum suorũ,
scilicet Richemnam, & Bragium,
Ariam, & S. Venantium ei guerpire
coacta est. Et quæ priùs per guerram
disposuerat aliena iniustè obtinere,
suis magna ex parte amissis, reliquo
contenta didicit pace gaudere. Ipse
tamen ei, sicut omnibus fidem inte-
gram conseruauit, & cum omni ho-
nore eam deinceps & humanitate
tractauit. Hugone verò in sua pro-
teruia perseuerante, S. Pauli castrum
postmodum sibi traditum destruxit,
& munitiones omnes in planitiem
redegit, & ipsum in posterum quie-
tiùs degere, & agriculturæ, quá priùs
circumquaque debacchando inhi-
buerat, operam dare inuitum coegit.
Sed postea, vt dicunt, necessitate in
voluntatem commutata, hic ipsum
visus est libenter amplecti, & quan-
diu idem Princeps aduixit, commo-

Digitized by Google

dius arbitratus est pacis securi
gratulari, quam rapinarum & in
diorum iacturis turbare & tur
Gualterum quoque Hisdinij C
tem, consueta fatuitate & veco
etiam ipsum rebellionem para
cum Hugone conspirare depre
sum, non solum castro, sed & p
expulit, & alium ei successore
tuit. Verùm, vltimo vitæ suæ
eius misertus, redditus aliquos
petentes ei concessit, ad susten
nem necessariam victus. Con
quoque Montensem, & Th
Comitem Codiacensem, part
stras pro viribus inquietare c
tos tanta strenuitate perdom
non tantum ab iniuriis aliis in
dis temperarent, sed & sibi f
illatas, vellent nollent, quieti
rent. Sic ergo vniuersa perturb
guerrarum auxilio Dei sedata,
spectu eius siluit terra.

Digitized by Google

CAPVT X.

De mansuetudine eius, & aliorum elatione.

QVA pacis tranquillitate potitus, qualem se quantúmque exhibuerit, verbis explicare nequaquam sufficio. Deo namq; deuotus, cunctis seruis eius, Ecclesiarum videlicet Prælatis, & quibuslibet Religiosis omni se humilitate substernebat, & eorum mandatis reuerenter obediens, correptiones, quibus eum pro loco & tempore redarguendum arbitrabantur, patienter & humiliter sustinebat, & emendationem in posterum & cautelam tota cum mansuetudine promittebat. Quod idcirco in eius moribus magis nobis laudabile videtur, quia hoc in aliis non solum huius mundi, verumetiam Ecclesiasticæ dignitatis primoribus,

Caroli ... acis securitate ... arum & incen... ...are & turbari. Hisdinij Comi... ...ate & vecordia, ...onem parare, & ...pirare deprehen... ...tro, sed & patria successorem sta... ...o vitæ suæ anno ... com... ... ad sustentatio... victus. Comitem ...lem, & Thomam ...ensem, pares eo... ...nquietare consue... ...tate perdomuit, ...niuriis aliis inferen... ..., sed & sibi forma... ...ollent, quieti toler... ...uersa perturbatione ...io Dei sedata, in ... ...terra.

rarò & difficilè inuenitur. Qu
pleríque postquàm *alicuius* vel
dicæ fuerint potestatis culmé ac
& à subiectis quibuslibet incœp
honorari, naturalis mox condi
& propriæ fragilitatis obliti, &
quodam fastigio vanitatis *elati*
ros despiciunt, quos naturæ si
dine æquales minimè recogno
Sapiẽtiores se & probiores om
credunt, quos dignitatis sorte
dunt. Qui dum mundi volupt
dediti vitiorum sordibus inq
tur, & superbiæ tumoribus
inaniter eleuantur, reprehensio
quorumlibet corrigi omnino
gnantur, quibus etiam freq
asperantur magis quàm em
tur. Sicque dum nec Deum, n
mines metuunt, velut equi e
in vitia per præceps ruunt. Et
in sordibus sunt, secundum S
ram, ampliùs sordescant, &c.

omnipotentis agitur iudicio, vt non solum eis quæ reprimat desit correptio, sed & plerumque quæ vitia nutriat adsit adulatio: dum videlicet subditi quæ ab ipsis perperam aguntur, non solum non reprehendunt, verumetiam vt laudetur peccator in desideriis animæ suæ, laudant sæpe placendi studio, quæ rectitudinis zelo vituperare debuerunt. Vnde & Ezechieli dictum est, *Linguam tuam adhærescere faciam palato tuo, & eris mutus, nec quasi vir obiurgans, quia domus exasperans es.* Et per Prophetam, *Popule meus, qui beatum, &c.*

CAPVT XI.

Qualem se correptoribus & subditis exhibuit & pauperibus.

VErum hic noster Marchio venerabilis Carolus suis correptoribus mansuetum se & humilem

exhibebat, & frequenter etian
tias agebat, vt auxilium ei diui
quomodo id quod dicebant
retur, suis precibus impetraret
uota supplicatione petebat. I
nimirum non tam hominibus
Deo, cuius ipsi legatione fung
se obtemperare ac deferre arbi
tur: sciens, & prudenter adu
quòd ipsius ore Veritatis in E
dictum est, *Qui vos audit me au*
qui vos recipit me recipit. Ecclesia
& suæ potestatis homines, sec
prauam aliorum Principum
tudinem, exactionibus quib
non solum non grauabat, sed
cis omnium vtilitatibus inter
uidendo, multipliciter rel
omnibúsque in commune p
patris sollicitè prouidebat.
ne vel per hoc probari pote
cum illis, duobus annis an
ipsius præteritis, terræ steri

Digitized by Google

caritas magnam alimentorum penuriam induxisset, ipse agricolis suorum redditum, vnde ipse viuere, & familiam suam alere debebat, magna parte misericorditer condonauit, & non tantum superfluas, sed & plerumque necessarias ceruisiarum confectiones & potationes prorsus ad tempus interdicendo, & parcitatis modum immoderatis imponendo, necessariam vniuersis vitæ sustentationem paterna sollicitudine prudenter procreauit. Decreuit etiã, vt quicumque venalem faceret panem, non vnum, vt fieri solebat, sed duos quamlibet paruos, singulis nũmis distraheret, vt pauperi cuiuis nũmum fortem non habenti, vel obolo emendi facultas suppeteret. Quid, oro, faceret de maximis, qui tantopere prouidebat de minimis? Tempore quo, quia multos esse videbat egenos, per singulas curtes suas, quas

multas habebat, eos deputa
tenos, & de suo quotidianan
pem administrari imperauit.
ea in quacumque vrbe, oppi
... esset, innumeri quotidie
... suebant. Quibus ille ali
nummos, & vestimenta prop
cipuè manibus distribuebat:
apud Ypram vno die septe
octingentos panes cũ eroga
rum qui affuerunt memoria
derit. Neminem enim frust
se recedere patiebatur, vestésc
quibus preciosis admodum
tur, sibi detractas eis freque
giebatur. Audierat enim Eua
Matth. 5. illud, *Beati misericordes quonia*
7. & 25. *sericordiam consequentur*. Et illu
40. *vni ex minimis meis fecistis mih*
Quorum miseriis ita afficieb
cum eos in aliquo vexari ve
videret, ex totis eis visceribu
doleret, implens & ipse pro

ſuo quod Apoſtolus ait de ſcipſo *Quis infirmatur , & ego non infirmor? quis ſcandalizatur , & ego non vror?* Ne autem in his omnibus quaſi de tanta liberalitatis excellentia pro ſingularitate notabilis cenſeretur, alios quoque ad ipſum pietatis opus non ſolũ exemplo , ſed etiam exhortationis verbo crebrò inuitabat. Aiebat enim tantam regni Dei comparãdi opportunitatem piis fideliũ mentibus prorſus nequaquam eſſe negligendam: ſed ideò ad præſens in benedictione ſeminandum, vt de benedictione in futuro metant vitam æternam.

CAP. XII.

De ſeueritate eius erga ſuperbos ac barbaros, & ſagacitate in cauſis.

VErum, vt ſecundum eundem Apoſtolum omnibus omnia fieret, ſicut humilibus manſuetus, ſic

ıperbis apparebat seuerus, illos v
‹cet agnina lenitate demulcens,
eonina seueritate deterrens. Q
etiam illas, quibus pauperes o
mere consueuerant calumnias
ſtas, tanta rigoris districtione
cebat, vt & secundum Proph
egenos de manu peccatorum li
ret, & prauorum malitiam, ne
modum sæuiret, refrænaret: vt
non temperabat amor iustitiæ
reprimeret timor vindictæ. Bar
rum autem maritimas Flandr
partes inhabitantium indomit
id temporis feritatem, hum
posthabito Dei timore, assuet
deliter fundere sanguinem, m
ueritate coërcuit. Signa quoq
bus in sublime leuatis ad pug
id confœderatos accersirent,
ob insaniam nimirum bellar
rentium Bacchas lingua illa
solebant, prorsus erigi vetuit. A

uerſis autem eatenus aut amabatur aut timebatur, vt in tanta efferæ multitudine gentis vix aliquis inueniretur, qui ſtatutis eius publicam ob vtilitatem promulgatis vel in minimo contraire tutũ arbitraretur. Veritatis autem & iuſtitiæ quãtus æmulator fuerit, hinc colligi poteſt, quòd in promiſſis implendis efficacem, & in cauſarum meritis indagandis omnino ſe ſtudebat exhibere ſagacem. Nec ei in hoc deerat gratia Dei, qua inſtruente quæcumq; tractáda eſſent negotia, mirabili ſubtilitatis acumine examinabat; & iniquitatem deprehendens & reprehendens, æquitatem verò exaltans & defendens, iuſtitiam in cunctis pro viribus exaltabat. In quibus omnibus hunc ordinem ſæpiùs obſeruabat, vt ſi quando Clerici vel Monachi religioſi neceſſitate aliqua cogente, in Curia eius cauſas agere haberent, eorum an-

te alia & querelas audiret, &
terminaret, & sic demum ad
tractanda conuerteret. Ind
namque prorsus & incongru
dicabat, vt qui lectioni vacar
vel orationi, Curiæ vel huiu
negotiorũ immorentur actiol
1. Tim. 2. 4. quod Apostolus ait: *Nemo*
Deo implicat se secularibus negot.

CAPVT XIII.

De peruersorum malitia adu
eum excitata.

CVM ergo his & aliis m
inclytus polleret virtuti
bus enumerandis vel explica
sufficit omne quod dicimus
eius studiis quantò amplius b
lectabantur, tanto magis m
quebantur: quippe cum eius
tate eorum, quibus inuideba
muniri; & suos viderent & d

conatus impediri. Et quia in aliorum perniciem nequitia eorum, timoris ipsius catenis impedita, non permittebatur pro voluntate grassari, eius sibi videbantur salute periclitari, & quidquid alienis videbát accrescere, suis commodis arbitrabantur deperire. Quibus nimirum cupiditatis incentiuis, & rapacitatis aculeis incitati, priùs quidem inuidere, deinde occulta aduersus eum odia exercere, & sic demum detractionibus linguas laxantes, iusti vitam caninis dentibus lacerare cœpere. In quo nimirum patrum suorum Iudæorum ritè sequebantur vestigia, qui Dominum Saluatorem eadem persequi probantur malitiâ, quam tanto ante commemorauit Propheta, dicens in eorum persona: *Circumueniamus iustum, quoniam inutilis est nobis, & contrarius operibus nostris.*

Sap. 2.12.

Digitized by Google

Cap. XIV.

De Præposito Brugensi, & do- *sticis eius.*

ERAT illis temporibus Pr
tus quidam Brugensis, E
fus nomine, Archicapellanus,
cellarius totius Flandrensis
Qui cùm immensas, arrident
seculo, congregasset diuitias, q
qui & ex paterna hereditate, &
cipum, Caroli scilicet, & antec
eius, liberalitate possessiones h
amplissimas, ne quid tempor
deesse videretur prosperitatis
pinquorum, amicorum, & hc
suorum, quos innumerabiles
bat, turba magnâ sibi obedien
men adeptus est maximæ pote
Quibus omnibus nimium ex
tus, in superbiam miser est ele
Quod profecto, vt fidenter ar

IV.

nsi, & dome-
is.

oribus Præposi-
ugensis, Bertul-
ipellanus, & Ci-
ndrensis Curiæ.
s, arridente sibi
: diuitias, quippe
reditare, & Prin-
:t, & antecessori
sessiones haberet
iid temporalis ci
osperitatis, pro-
rum, & hominū
imerabiles habe-
bi obediente, cul-
aximæ potestatis,
nimium exsatura-
nifer est eleuatus,
fidenter arbitros,

gratia Dei protegente ei nequaquā contigisset, si bona Dei creatura ad viaticum hac in valle lacrymarū nobis concessa humiliter vti, non autem ordine peruerso, frui ac delectari voluisset. Extirpa bone agricola, spinas de terra cordis mei, vt in eo si non centenum vel sexagesimū, aut vt minus tricenum afferat fructum, semen verbi tui. Exaudi me cum illo sapiente tuo deprecante te: *Tantum victui meo tribue necessaria.* Et sicut optat Patriarcha Iacob, panem ad edendum, & vestimentum quo operiar. Cùm autem, vt ad propositum redeam, omnibus istius mundi bonis floreret lucis huius filius, diuitiarum affluentia potentiā, potentia verò parturiuit & peperit superbiam. Qua elatus cæteros despiciebat, & tumore nimio inflatus iam sese nō capiebat. Et quialis paterfamilias, tales sunt & domestici eius, nepotes & domestici

Prou. 30. 8
Genes. 28. 20.

Digitized by Google

eius, quos nimis carnaliter cc
suam salutem infelix nutriebat
ligebat, dum prodiret quasi ex
iniquitas eorum, eadem qua ips
ste laborare cœperunt.

Capvt XV.

De calumnia seruilitatis.

Accidit autem vt quidam
nobilis aduersus alium n
in Curia Comitis de treugaru
fractione placitaret, & ille nota
uilis conditionis obiecta, eo
consanguineam illius Præposit
ancilla Comitis esse diceretur,
duxisset, respondere vt libero r
ret. Quamobrem omnis illa P
siti cognatio etiam intolerab
uersus Comitem Carolum &
illum exarsit ira. In omnes eni
redundare videbatur calumnia
sa ergo hæc diu quidem ventil

tandem tali est ratione terminata, vt illa quæ notata fuerat matrona duodecima nobilium manu libertatem suam personaliter assensu Comitis euendicaret, & querela Comitis in reliquam illam parentelam salua maneret. Huius ergo calumniæ talis suspensio domino Carolo prima visa est fuisse interfectionis occasio. Hinc namque grauissima contra eum cœperunt exercere odia.

CAPVT XVI.

De inimicitiis Burchardi & Tangmari.

SErpens itaque ille antiquus, & humani generis inimicus, hanc suæ malitiæ exercendæ opportunitatem speculatus, medium se malignantibus & superbientibus statim ingessit; & quia in ipsorum mentibus, qui se Regem gloriatur super vniuersos filios superbiæ, sui

thronum regni collocauit ,
eis , quo sæpiùs irretirentur &
cerentur , laqueũ callidus pra
uit. Quidam enim Burchard
pos Præpositi illius, filius vic
Lamberti fratris eius , homo
elatus , & in oculis suis magn
uersus Tangmarum vicinum
qui in eleemosynis pauperib
præcipuè Monachis , expenc
magnum, vt ferebatur, studiu
bebat , & nepotem eius Gual
graues licet , minimis ex caus
exercebat inimicitias , & ex v
parte cædes hominum facieb
minimas.

CAP. XVII.

De conditione treugarum , &
fractione earum.

SED cultor Dei Carolus
rum conditiones ab eis s

potestate sibi à Domino commissa exigebat, & ad pacem etiam inuitos crebrò compellebat; in eorum studẽs numero inueniri, quibus promittitur ipsa Veritate dicẽte: *Beati pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Verùm præpositus & sui, qui sibi validiores & superbiores videbantur, ad tutelam alterius partis eum intendere suspicabantur: & quia malè sibi conscij liuore mentis interiùs torquebantur, quod ad communem vtilitatem facere laborabat, ad suam depressionẽ fieri querebantur. Itaque inuidia stimulante incitati, ira sæuiente exasperati, & superbia inflante elati, Tangmarum inopinatum, & gratia treugarum nihil aduersi formidantem ex improuiso, fœdere pacis destructo, inuadunt, & curte inferiùs irrupta, in superiorem eum munitionem anxiè satis confugere compellunt, virgulta succidunt, & cuncta in inferioribus

Mt. 5. 9

reperta dissipant, demoliu
pessundant.

Cap. XVII.

De querela Tangmari, & com Præpositalium.

Qva iniuria Tangmaru
pta, querelam Comiti
iustam depromit, damnum s
sine contemptu illius *illatum*
grauiter periclitatum *exponit.*
rò à Comite die & loco deterr
in causam vocati, contemptu
temptui superaddere, quàm
responsalem suam ab*sentiam* e
re, elegerunt. Quam quidem i
vir prudens patienter dissimula
eos interim expectare, & ad
ctionem tanti excessus *leniter* a
inuitare deliberauit. Qui cùm p
Brugis Præpositum super om
his familiariter conuenisset, &

deſtè ſatis, vt ei moris erat, corripuiſſet, & ille tam ex ſua quàm ſuorum parte omnem emendationem in craſtinum ſpopondiſſet, nihilominus neglexit, & nec ipſe venit, nec eos ad ſatisfactionem adduxit. Sed Comes iterum & iterum prouocatus, licet in deſpectum ſui omnia fieri non dubitaret, æquanimiter ferens etiam tunc in contumaces iuſtã depromere vindictam diſſimulauit, & emendationẽ longanimiter expectauit. Sed hæc fruſtra. Etenim patientia ipſius abutentes, & eius occaſione in reliquum ſibi impunitatem promittentes, in deterius ſuperbia impellente prolapſi ſunt, & quos oportuerat priores erratus pœnitẽdo emendare, & iuſtam Domini ſui iram vel ſerò ſatisfaciendo placare, culpas magis culpis accumulare, & exceſſus exceſſibus audacter ſtatuunt exaggerare.

CAPVT XIX.

De rapina Præpositalium ab Comite.

NAM captatâ, cùm in F fortè perrexiſſet, Con ſentia (omnibus enim in operariis ſemper grauis erat, carcer quidam intolerabilis, ſentia) copioſam congregan dam militum manum, & om rè incurſantes circa regione móſque infringentes, & quæque diripientes, paupere liant, & quoſdam ſuſpendu roſque in ferro trucidant. quia præteritis temporibus quaquam conſueuerat, cunct lerabile nimis & crudele app Ab antiquo enim & Comiti ræ noſtræ ſtatutum, & hacten pro lege eſt obſeruatum, vt

cumque inter quoslibet homines guerra emergeret, nemo in Flandria quicquam prædari, vel aliquem capere aut exspoliare præsumeret.

Cap. XX.

De reuersione Comitis, & vindictæ deliberatione.

IGitur reuerendus tutor patriæ reuersus, tantorum criminum atrocitate comperta, grauiter indoluit: & quia in sancta pace, videlicet infra Septuagesimam, hæc gesta fuerant, non tam suam quàm Dei iniuriam, vt dignum erat, vltum ire statuit. Verum quia quónam modo id vindicari oporteret gestiebat, Barones suos, vt tertio Kal. Martij Ypram (vbi & ego ex eius mandato, pro alio tamen negotio, præsens fui,) conuenirent, & quid opus esset facto ex sententia definirent, inuitauit, & vniuersa eo quo

facta fuerant ordine in auri
explicauit. Et ne se solus vind
deretur, eorum de omnibus
flagitauit. Nec defuerunt,
Brugensibus iniquè spoliato
ribúsque & contumeliis affe
plorarent, & iustitiam ignon
crymosis questibus implora
diuersis diuersa dicentibus,
in hoc omnium conuenit se
vt Comes ipse partes illas pr
liter visitaret, & quæ gesta
visu & auditu certiùs explor
sic pro modo culpæ modum
raret vindictæ. Qui licet mali
rum aduersum se machinatic
quaquam penitus ignoraret:
tim cùm prædictus Burchard
pridem dixisse accusaretur,
Comitem occideret, *quis eun*
caret? ire tamen decreuit, &
non paucos secum ire præcep

Digitized by Google

Cap. XXI.

De destructione munitionis Burchardi.

CVM quibus in crastinum profectus, cùm domos euersas, res omnes direptas & dispersas vidisset, & ne minima quidem vitæ subsidia pauperibus relicta cognosceret, hinc miserorum lacrymis, inde ingenitæ sibi misericordiæ compassione permotus, altè ingemuit, & eximis viscerum medullis longa trahens suspiria, lacrymísque suffusus obortis mirabiliter doluit. Et primum quidem munitionem ipsius Burchardi, quá iuxta habebat, quasi tanti mali seminariũ & radicẽ incẽdit, euertit, & funditus destruxit, ac deinde tam de his quàm de aliis diligentiùs tractaturus Brugas eadem die, heu! nunquam reuersurus perrexit. Sequenti die, scilicet Kalendas Martij, eo ibidem morante, &

causas singulorum cũ æquita
suo examinante, dies in vesp
clinauit, & Sol tam peruersas
hominum mentes veritatis
destitutas ostendens, eas
radiis illustrare consueuerat
partes relinquens, illis spiritu
autem corporalem lucem
& filiis tenebrarum opera te
faciendi opportunitatem o
duxit: *Qui enim male agit, odit l*

Cap. XXII.

De legatis à Præposito ad Comit pro Burchardo.

Tunc, vt ferunt, Pra
Guidonem de Stenfo
alios paucos qui familiares
videbantur, sibi asciuit, eisq
tionem suam iniungens ad a
quasi veniam pro nepotibus
tituros misit. Et illi quidem qu

a sancti Caroli
rum cũ æquitate non
re, dies in vesperam de-
l tam peruersis prauori
entes veritatis lumine
endens, eas quas sui
e consueuerat, mundi
ens, illis spiritualem, hi
alem lucem subduxit
arum opera tenebrar
ortunitatem optatã in
i male agit, odit lucem.

P. XXII.

eposito ad Comitem missi
o Burchardo.

t ferunt, Præpositus
m de Stenfordo, &
ui familiares Comiti
i asciuit, eisque lega-
niungens ad aulã citi
ro nepotibus suis pe-
illi quidem quod iussi

fuerant exequentes, Comitem statim adierunt, & huiusmodi apud eum, sicut aiunt, non tam pacem quàm querelam deposuerunt. Sufficiat, inquiũt, Domine, magnanimitati vestræ, Burchardi pœna & ignominia iram vestram vos hactenus exsaturare, sufficiat vobis receptaculũ eius ad ipsius & totius generis sui iniuriam vos incendisse. Iam vestræ motus iracundiæ aduersus eum frustra excitatos compescite, & iuueni afflicto iam parcentes, & nimiis contumeliis lacessito nunc saltem serò ignoscite. Iam nunc si placet, apud vos misericordiæ locũ inueniat, quem pœna indebitè illata satis supérque contristat & cruciat. Sed & circa genus ipsius odij vestri & iræ impetus refrænate, & quos grauiter offendistis vel nũc sera satisfactione placate. His responsum perpaucis ita reddidit Heros. Quid est quod me motibus meis tantopere asseritis in-

Digitized by Google

dulsisse, & Burchardo vestro
tò iniurias contumeliosas
Quid enim dignum tantis B
excessibus rependi, si vnam
culam eius ipso nondum pu
cendi? Nónne multò magi
exigebat, eum quæ abstulit p
bus ex integro restituere, & ta
crimina in carne propria pœn
Quæ ergo iniustè rapuit iust
tuat, & conditioné sui generis
scat, & sic misericordiam qua
rit inueniat. Nam qua ratione
indulgentiam obtinere, & ra
pauperum retinere?

CAP. XXIII.

*De furore Præpositi, & suorum,
quitia legatorum.*

HIS Præposito perlatis, qu
hac Comitis allegatione
iustius dici valeret, vtpote quæ

gis & Euangelij mandatis cōgrueret, ille tamen cum veritati debuisset ac rationi acquiescere, cæcata mente magis cœpit insanire, & suis moribus nimium exasperatus, & diabolico spiritu inflammatus, dira immurmurās, & graues minas spirās, stimulos suis currentibus, & arma sæuientibus ministrauit, & quos refrænare debuerat, suæ aculeis iracundiæ amplius incitauit. Auxit quoque furorem dementium, & dementiam furentium, quod præfati Legati non sinceriter egerūt, sed verba Comitis deprauantes, & superbos iuuenum animos deteriùs exacerbantes, dixerunt, quòd numquam misericordiam à Comite consequerētur, nisi seruos eius se esse omnes profiterētur. Illi ergo ex stultis iam insani Præposito cum Legatis illis, vt qui totū faciebat ac si nihil facere videretur, corporaliter amoto, pestiferum consilium mox inierunt, & de morte

Domini sui detestabili scelere ti
re cœperunt.

Cap. XXIV.

De coniuratione eorum, & quòd C
non potuit persuaderi.

DIabolo autem consilia ec
aspirando præueniente, &
operando prosequente, ac insti
do prouehente, in hanc tanden
quitatis sententiam sex Princip
ctionis eorum, videlicet Guel
frater Præpositi, præfatus Bur
dus, & alterius fratris eius Ro
filius Robertus, Guillelmus qu
Viriomensis, & Ingrasnus Hes
sis, & Isaac Præpositi consangui
conspirant, vt Comitem quàm
potuerint occidant, & idipsum
ciendum, & donec perficiatur c
dum, fidei ne dicam perfidiæ pa
ne coniurant. Et hæc quidé in n
sunt gesta, vt puta non lucis, se

Digitized by Google

nebrarum opera. Quæ omnia licet in occulto factitarentur, latere tamen non potuerunt. Nã rumusculis quorumdam delatum, & ipsi quod de periculo eius ageretur est nunciatũ. Illi autem vt hæc crederet nequaquã potuit persuaderi. Quippe quem cõscientia sua non solum perperam hac in causa quicquam gessisse non accusabat, verumetiam de rectitudinis opere veraciter iustificabat. Quod nimirum iusto & occulto Dei iudicio actum fuisse facilè crediderim, quatinus eius meritis, nostris peccatis, eorum quoque criminibus nefandis exigentibus, illi palma, nobis tristitia, & illis perfidis iusta acceleraretur vindicta. Sic enim, vt credi piè fas est, & illum requie optata donari, & nos quo indigni eramus defensore & protectore orbari, & illos nefarios condigna oportuit pœna multari. O mira in omnibus omnipotentis Dei dispensatio!

Cap. XXV.

De eleemosyna Comitis, & o
ac interfectione.

NOCTE itaque illa exact
gloriosus Princeps pau
tius solitò in stratu suo gemuit
rexit, manus lauit, & sic ad op
sericordiæ more solito deuoti
perauit. Sic quippe vitam suan
nauerat, vt omnibus diebus o
suorum initia Domino dedica
scilicet antequam ad Ecclesian
cederet, eleemosynam propri
nibus pauperibus dispensaret.
etiam ob ingentem in Christu
uotionem nudis consueuerat p
celebrare, ita vt neminem in ho
tatis officio sibi pateretur minis
sed singula fercula singulis defe
singillatim singulorum manus
ma osculabatur veneratione. I

Digitized by Google

p. XXV.

a Comitis, & oratione ...nterfectione.

aque illa exacta, cùm ... Princeps paulò di... atu suo gemuisset, su... uit, & sic ad opus ... e solito deuotus pro... ppe vitam suam ordi... nibus diebus operam ... Domino dedicaret: ... m ad Ecclesiam pro... osynam propriis ma... us dispensaret. Quod ... item in Christum de... s consueuerat pedib... nem inem in hoc pi... pateretur ministrare ... ula singulis deferens, ... ulorum manus sum... veneratione. Huic

quoque religiosæ consuetudinis cu-
mulo nuper adiecerat, vt omni die
quinque pauperes nouis vestimentis
indueret, & calciamentis. Quo elee-
mosynæ sacrificio super sacræ aram
fidei humiliter oblato, seipsum mox
victimam placationis superimpensu-
rus ad Ecclesiam, nullis comitatus
militibus, quippe per hospitia & ora-
toria vbique dispersis, procedit, &
coram altari sanctæ Dei genitricis
Mariæ, quod in superiore parte Ec-
clesiæ S. Donatiani constitutũ erat, in
orationem se prostrauit. In quo loco
cùm genua frequenter flectẽdo diu-
tiùs oraret, ac semetipsum attentiùs
Domino commendaret, tandẽ pro-
num se in pauimento proiecit, & se-
ptem pœnitentiales Psalmos pro suo-
rum ablutione peccatorum, libello
suo apposito, supplex decantare in-
cœpit. Interim autem Clero, Capel-
lanis eius videlicet, Horas diei Primã

Digitized by Google

& Tertiam more Ecclesiast
te, cũ oratione Dominica i
illi preces Tertiæ, & ille quin
mum Psalmum, & ipsum
pœnitentialem tribus iam
citaret (nam ita orare consu
à circumstantibus audiri val
gister fraudis, & ductor scel
chardus, sex sibi spatariis ex
Præpositi & sua adiunctis, l
retro improuisus astitit, & n
gladio, vt caput feriendum
ret, priùs leniter tetigit. Qui
ciem eleuato capite ad eum
teret, frontem illam reuere
superborum deiectricem, hu
erectricem, furibundus vali
percussit, & cerebrum eius
mentum excussit, complicib
que eius in hoc ipsum perpetr
concurrentibus, & cum vnar
nequicquam tamen, cùm pri
mortem eius suffecisset ictus,

tibus, pluribus caput eius vulneribus conciderunt, & brachium eius dextrum cum manu, qua eadem hora pauperi mulieri eleemosynam petēti nummum, vel potius nummos porrexerat, & alios petituris porrigendos tenebat, ferè amputauerunt.

CAPVT XXVI.

Comparatio sceleris perfidorum, & sceleris Iudæorum.

SED iam libet stylum à narrationis serie parumper declinare, & enormitatem tanti facinoris, ac facinorosorum illorum crudelissimá immanitatem pro modo nostro vel tenuiter considerare. O nefandissime Burcharde, quid fecisti? ô insanissime Bertulfe, quid consensisti? O omnes sceleratissimi huius criminis complices & ministri, quid disposuistis, quid egistis, quid peregistis? Quem, quare

quando, vbi, & quomodo oc
Certè Dominum vestrum, c
sua iustitia, certè in Quadra
certè in Ecclesia, & hoc ce
aliqua reuerentia. Comparetu
si placet facinus vestrum facin
trum vestrorum detestabiliũ
rum. Illi nempe Dominum su
tam manibus quàm lingua ex
tam ciuitatis occiderunt; quer
Dominum suum esse nequ
1.Cor.2.8. cognouerunt. *Si enim*, vt Ap
ait, *cognouissent, nunquam Deun*
crucifixissent. Vos autem, quer
minum vestrum esse sine dub
gnouistis, in loco sancto, in te
sancto, & lingua & manibus c
re non horruistis. Igitur scelus
vestrorum vestro scelere non
adæquastis, sed etiam, si dici
superastis. Vnde timendum vc
valdè timendum est, ne quos
gressi videmini in culpa, illis q

Digitized by Google

grauiùs cruciemini in pœna. Quot
etiam exemplo locum & gentem cō
gruè perdidistis, quæ ne perderetis
tantum piaculum committere non
timuistis. Et hæc quidem, nisi dign
pœnitueritis, initia sunt dolorum.

CAP. XXVII.

Commendatio martyrij Comitis.

SED iam ab his tristibus conuer
tamur, & de Caroli nostri exitu
felici, quæ læta sunt, & omni gaudio
recolenda intueamur. Quem profe
ctò si diligenti cum discretione attē
dimus, cum Martyribus eum nonni
hil habere commune, vt salua eorum
reuerentia loquamur, non absurde
perpendimus. Nam vt scriptum est,
Martyrem nō tam facit pœna, quàm
causa. Sed huius rogo, vt ita dicam
martyrij, quæ fuit causa nisi iustitia?
Quienim ideò occisus est, quia à re

ctitudine non declinabat æc
pro testimonio vtique occisu
ritatis. Et vt noueris eum hoc
periculum sibi ab illis flagitio
iam olim intentatum nequ
prorsus ignorasse, & tamen ii
fidentia causæ non declinasse
uentu Procerum Ypræ tert
Martij, sicut prædictum est, c
gatorum, cùm de hoc pessim
chardi proposito métio facta
audi quod de bonæ thesaur
scientiæ margaritum (iustus
vt leo confidit) protulerit. E
quit, ibo, & Deo protectore
ibo. Vbi & si me fortè occidi
gerit, pro iustitia certè occu
non tam periculosum quàm
sum erit. De vindicta verò De
uidebit. Vt autem coniicere
hoc ipsum eum non transeun
leuiter, sed prudenter dixisse,
quod ipse ab eo accepi. Cùm i

Digitized by Google

a sancti Caroli
n declinabat æquitatis,
io vtique occisus est ve-
iouerisseum hoc morti
i ab illis flagitiosissima
tentatum nequaquam
asse, & tamen iustæ ci-
e non declinasse, in ca-
rum Ypræ tertio Ka.
prædictum est, cong-
n de hoc pessimo Ba-
sito métio facta fuisse,
e bonæ thesauro co-
aritum (iustus quippe
c) protulerit. Ego, &
Deo protectore secura
ne fortè occidi com-
titia certè occumbere
ulosum quàm glori-
ndicta verò Deus pro-
item coniicere possi-
n non transeuntes, re-
identer dixisse, accipe
o accepi. Cum si quidé

eodem die ad vesperam Præpositus
Clericorum regularium in eodem lo-
co commorantium minas quorun-
dam secularium sibi superbia ipsorũ
impellente intentas mihi exposuis-
set, meque quid super his facere de-
beret consuluisset, communi consi-
lio ad eum, vtpotè defensorem hu-
milium, rem ipsam detulimus, & hu-
iusmodi ab ore, imò vt post patuit,
per os de corde eius responsum acce-
pimus. Quascumque, inquit, vobis
minas intentent, certus sum quia
quandiu vixero, in nullo vos lædere
præsument. Quod & si contingeret
vos occidi pro veritate, quid hac
quæso, gloriosius morte? Quid enim
martyrio excellétius in gloria? Quod
proculdubio, quãtum ego coniicio,
non dixisset, nisi martyrij amore fla-
graret. Vidisti igitur quæ fuerit cau-
sa mortis eius: nunc vide si placet,
quod fuerit opus eius. Vtriq; peccata

sua iampridem confessus f
pro eis tunc pœnitentiam
Orationi eadem hora, vt di
incumbebat, quam etiam
syna acceptabiliorem Don
ciebat. Sed & si de terrenis c
aliquæ ei maculæ adhæseru
guinis effusione, & mortis a
dine credibile est quòd deler
runt. Igitur interfectores
quidem mortis foueam effc
sed eum per portam mortis
ianuam introduxerunt, illum
litatis tunica exuerunt, & sc
sione sua sicut diploide indu

CAP. XXVIII.

De morte Castellani, & filioru & Gualteri.

HAC namque cæde pera
guinem adhuc sitient

ita sancti Caroli
m confessus fuit, e
pœnitentiam agen
em hora, vt dictum
quam etiam dem
viliorem Domine
si de terrenis conq
culæ adhæserunt, le
ne, & mortis amar
est quòd deleri po
nterfectores eius s
s foueam effoderun
ortam mortis ad vit
xerunt, illum mor
uerunt, & se coni
iploide induerunt.

XXVIII.

ni, & filiorum eius,
ualteri.

e cæde peracta, fu
nuc sitientes Tu
gmarum

gmarum Brugensem Castellanum
qui forte propè aderat, cæteris diffu-
gientibus inuaserunt, & multis vul-
neribus confoderunt. Quo facto, cō-
tinuò quos suprà memorauimus cō-
iurati singuli cum suis satellitibus af-
fuerunt, & vniuersam villam, quæ in-
star ciuitatis frequens erat & ampla,
nemine resistente perscrutantes, reli-
quos morti iampridem ab eis desti-
natos circumquaque persequi stu-
duerunt. Quorum duos, præfati vi-
delicet Castellani filios, Gualterum
adhuc in hospitio remorantem, &
heu! frustra fortiter repugnantem, &
Gillebertū extra villā habitu mutato
cum Castellano Curtriacensi effuge-
re conantem, crudeliter intereme-
runt: & sic demum ad perquirendū
Gualterum dapiferum, quē elapsum
fugâ timebant, redierunt. Sed cum
Castellanum cōfessionem Sacerdoti
fecisse, & corporis ac sanguinis Do-

Digitized by Google

mini mysteria percepisse, & n
obisse cognouissent, in Eccl
eum rursus concurrerunt, & p
des eum arripientes, ac per c
gosam graduum inæqualitate
petuosè trahentes, caput eius
lis illæsum gradibus confreger
sic eum ante ipsius fores E
pertrahentes, palpitantem ad
extremis, iteratâ cæde eius sp
eiecerũt. Gualterum autem cù
quæsitum non inuenirent, &
uentione eius iam desperarent
dam puer eum dicitur prodidi
latibulum quod eum in tãta n
tate opportunè satis occultaba
secutoribus ostendisse. Qui vt
ditum sensit, veloci cursu pr
fugam iniit, & vsque ad altare
natiani currendo anxius peruer
velo, quod altari oppansum er
quantum potuit operuit. Quo
comininistri diaboli persecuti arr

fi Caroli
cepisse, & necdum
nt, in Ecclesia ad
rrerunt, & per po-
es, ac per confra-
næqualitatem in-
, caput eius singu-
us confregerunt, &
ius fores Ecclesiæ
pitantem adhuc in
cæde eius spiritum
m autem cùm dia
uenirent, & de in-
desperarent, qui-
tur prodidisse, &
m in tâta necessi-
s occultabat, pe-
isse. Qui vt se pro-
i cursu protinus
ie ad altare S. Do-
xius peruenit, &
pansum erat, se
ruit. Quo in lo-
ersecuti arripue-

runt, & confessionis faciendæ, qua[m] solam petebat, sibi facultate superb[e] negata, de Ecclesia extrahentes occi[de]runt.

Cap. XXIX.

Præpositales corpus eius alibi decernunt tumulari.

Corpus itaque domni Caroli ministris eius passim latentibus ac præ timore mortis nusquam app[a]rere audentibus, cùm non esset qu[i] sepeliret, in eo quo interfectus est lo[-]co aliquandiu iacuit, sed tandem Cl[e-]ricorú inferius est delatus obsequi[o] & in chori positus medio tristi m[o-]rentium frequentabatur officio. R[a-]ri tamen erant, qui eum manifestè lu[-]gerent, vel qui aliqua super mor[te] eius tristitiæ signa ostendere, aut d[o-]loris auderent. Tâtus erat metus per[-]fidorum, qui etiam decreto decreu[e-]

Digitized by Google

rant eum ibi nullatenus esse
landum, ne eius monument
posteritatis eorum appareret
brium. Quo audito, Arnulfus
Monasterij Blandiniensis se
die velociter affuit, & eum i
nasterio suo sepeliendum de
voluit. Quod cùm Præposit
suis libenter concessisset, & A
retrum composuisset, contin
ritu Dei excitati tam Clerici
Laici, resistendi audaciam s
runt, & vehementer ne fiere
tradicere, & cum armis etiam
ter eis in faciem obsistere &
perare cœperunt. Si nobis, in
Dominum nostrum neviuere
listis, nunquid & mortuum
debetis? Qui ergo fecistis ne l
mus viuum, sinite habere vel
ctum. Confidimus enim qui
viuum habuimus patronum
tectorem, interfectum etiam

Digitized by Google

ancti Caroli
ullatenus esse tumu-
is monumentum ad
im appareret oppro-
lito, Arnulfus Abbas
ndiniensis sequenti
uit, & eum in Mo-
eliendum deportar
im Præpositus cum
cessisset, & Abbas fe-
isset, continuo spi-
tam Clerici quam
audaciam sumpse-
iter ne fieret, con-
armis etiam violen-
obsistere & impe-
Si nobis, inquiunt,
m ne viueret abstu-
mortuum auferre
fecistis ne habere
habere vel defun-
enim quia quem
atronum & pro-
im etiam Marty-

tem multomagis habere poterimus fidelem apud Deum intercessorem. Quid plura? Tandem Præpositalibus & Abbati præualuerunt, & corpus Domini sui in superiora Ecclesiæ tumulandum reportauerunt. Qua hora populi fide feruente, & venerabilis Caroli, vt verè credi decet, merito exigente, quod diuina operata est clementia miraculum non silebo.

CAPVT XXX.

De contracto sanato.

PVER erat à cunabulis neruis claudus contractis, qui non solum non incedere, sed nec etiam vllo pacto à terra se valebat erigere. Persona quidem modica, sed occasione miseriæ suæ plurimis satis nota. Nam & in eleemosyna monachorum S. Andreæ Brugensis circiter octo annis

commoratus, & eorum fuera
ficiis sustentatus. Cui cùm Pr
instrumẽtum quoddam fecisſ
adiutus non tam ambulare q
ptare valeret, qualitercumq;
mouere paulatim cœpit, &
vsque hoc modo perueniens
mo Reingeri telonearij aliq
mansit. Hic ergo cùm illa ho
illud venerabile corpus ade
sub eius feretro supplex, &
munus sanitatis deuotè men
procubuisset, subitò nerui
contracti, virtute prorsus diui
ri, & membra illa debilia cri
vsum ambulandi firmari ac
cœperunt. Sícque gratia Dei
rito viri sancti, plenæ sanitati
grum restitutus est, vt nullæ a
debilitatis reliquiæ in eo res
Itáque qui debilis & tristis
rat, sanus & gaudens, & Dec
agens, recessit. Et quia hoc

quentia gestum fuit, latere profecto non potuit.

CAPVT XXXI.

De populi veneratione, & Præpositi obduratione.

IGitur qui præsentes fuerunt, & tã euidenti miraculo gloriam Martyris cognouerunt, tantæ largitori gratiæ Domino immensas in iubilo laudes reddiderunt. Videres itaque continuò innumerabiles promiscui sexus, diuersæ ætatis viros & mulieres certatim vndique occurrentes, sanguinem eius linteis reuerenter extergere, & ferramentis etiam de pauimento abradere, pilos capitis eius vel barbæ gladiis furentium laceratos cum veneratione colligere, & hæc omnia ad tutelam sui in posterum, & deseruanda omni cum diligentia & deuotione recondere. Nec frustra. Nam

& pileus eius à quodam
multa febricitantibus per I
affirmatur sanitatis, fide præ
contulisse beneficia. Ne qu
credulus calumnietur me h
commentari, & loqui ex
Deum testor quia quæ de m
& miraculis retuli, viri reli
mni Heliæ Brugensis Deca
moldi Furnensis Præpositi,
Clericorum & Laicorum,
vidisse affirmabant, cogn
monio. Verùm primo illo
miraculo cùm fideles gratul
mirarentur, & admirantes
rentur, & campanæ in laud
pulsarentur, Bertulfus quid
vellet strepitus ille dicitur in
Qui, cum res vt contigerat
fuisset, non solum credere v
tere recusauit, sed ad subsann
& deridendum conuersus, e
nuas Ecclesiæ, ne populus

i quodam reseruatus
ntibus per Dei grati
atis, fide præueniente,
ficia. Ne quis verò in-
nietur me hæc omnia
& loqui ex propria
ia quæ de morte eius
uli, viri religiosi do-
gensis Decani, Fra-
s Præpositi, & aliorũ
Laicorum, qui se ea
ant, cognoui testi-
primo illo patrato
deles gratulantes ad-
admirantes gratula-
anæ in laudem Dei
ulfus quidnam sibi
le dicitur inquisisse.
contigerat exposita
n credere vel pœni-
ad subsannandum
nuersus, etiam in-
populus deuotus

confluere posset, obserari imperauit. Et hæc quidem cùm sexto Nonas Martij, quarta feria interfectus fuisset, quinta feria, vt prælibauimus, gesta sunt. Itaque timore Præpositi, Cleri & plebis, repressa est confluentia, & domni Caroli sepultura vsque in sextam feriam protelata.

CAPVT XXXII.

De sepultura corporis eius.

QVO die sane pauci ex hominibus eius & clientibus conuenerunt, & in illo quo occisus fuerat loco, sarcofago ex lapidibus & cæmento super pauimentum composito, in eo illum sepelierunt. Porro Sacerdotes & Clerici, quia id in loco homicidiis & humano sanguine polluto fieri ratio & auctoritas non sinebat, in alia Ecclesia eum Missarum & orationum sollemniis Domin

commendauerunt. Præpositus a
& sui, dum quasi aduersario suo
iecto exultant, & de regno sibi c
parando, ac si non sit qui contr
cat, tractant & cogitant, treme
diuinæ districtionis iudicio qua
vindicta præparetur ignorant.
nempe gaudentibus de sanguin
thesaurorum eius, quos inuas
direptione, iustus iudex & æc
mus retributor occultè dispo
vltione. O ineffabilis bonitas &
tia Dei! Persecutores suos imp
dæos vsque ad quadragesimur
dum annum post passionem
hoc pœnitentiæ spatio eis mis
diter indulto expectauit. Sed
li, non attendentes quòd p
Dei ad pœnitentiam eos in
thesaurizantes sibi iram in
pœnitere neglexerunt, horr
pliciis eodem anno interier
autem iusti persecutoribus

iustè abbreuiauit, & vsque ad octauum diem vltionem vix protelauit. Illi enim quia primitiua in eis nutriebatur, diutiùs, vt credo, fuerunt misericorditer tolerãdi. Hi autem, quia prouecta iam Ecclesia in eis, & per eos scandalizabatur, citiùs extiterunt iustè iudicandi.

Cap. XXXIII.

De obsidione Brugensium.

NAM ecce octauo die, quasi domino Carolo in sui vindictam quodammodo resurgẽte, Geruasius vicinus eorum, vir honestus & probus, congregato suorum circiter triginta equitum numero castrum Brugense inuasit, & illis resistere, quippe timore Dei super eos irruente, non audentibus intrauit, & eos in interiorem munitionem refugere coegit. Quod nimirum virtute diuina fact-

non dubitauerim: cùm illi &
ro, & viribus, & munitione
præstarent. Verùm manus
paucorum fidelium confort
multorum infideliũ vires &
effeminabat. Sed & Brugensi
da municipum ita superna i
uit gratia, vt non solum iniu
minorum suorum parti non
vel auxilium fauentes præber
imò eorum consortium peni
horrerent, & eos continuo in
tione qua confugerant, G
iuncti obsiderent. Duo aute
qui necis domni Caroli coo
res extiterant, intercepti & c
hensi, in conspectu aliorum, i
nimirum & confusionem co
uersis suppliciis improbrosis
gnum erat, tormentati, & sic t
sunt necati, ac partim in cloa
à Dominis suis de muris pros
tibus videri possent, iactati.

CAP. XXXIV.

De fuga Isaac, & latebra eius.

PORRO Isaac vnus de coniuratis, homo potens & diues, cum paulò remotus in loco multum munito habitaret, & illa hora in Ecclesia beatæ Mariæ iniustè & irreuerenter ingressus fuisset, (nam qui Ecclesiam non timuerat superbè violare, Ecclesiæ introitum debuisset humiliter vitare,) ab obsidione hoc euentu fortè interclusus, & nec ad modicum quidem domui suæ disponés, vitæ quippè suæ consulere cupiens, fuga protinus est elapsus. Cuius domum frater eius Desiderius, qui contra suos se Geruasio in vltionem sanguinis iusti coniunxerat, mox irrupit, & omnem munitionem eius propriis manibus incendio tradidit. Qui ipsum quoque Isaac si in ea reperisset, haud dubium

quin eum ob vindictam tanti c
nis interfecisset. Vide quantur
spiratum eis fuerit odium iniqu
quod etiam naturalis vincebat
ctum pietatis. In eo enim, qui se
plicem fecerat tam nefandæ im
tatis, nec Geruasius propinqu
nec Desiderius necessitudinem
debat germanitatis. Ille verò d
vbi audebat latitans, & noc
horis, qua poterat fugitans, ad
sororis suæ, quam præmem
Guido de Stenfordo vxorem
bat, deuenit, & eius conductu
ad Monasterium S. Ioannis
nensis in monte nostræ ciuit
minente constructum profu
quia monachus fieri diuino
mano coactus timore voleba
nachum quendam Eihanien
ipsum ei habitum donaret,
operiri proposuerat, sed lat
potuit.

CAP. XXXV.

De vulgatione eius, & Monachatu, & captione & interitu.

FAMA quoque volante delatum, & per totam vrbem confestim est diuulgatum, quòd in Monasterio S. Ioannis laterent, qui patrem patriæ Carolum occidissent. Arnulfus ergo filius Eustachij aduocati, volens & ipse sanguinem Comitis vindicare, in cuius vltionem iam orbem ipsum audiebat conspirare, nocte imminente apparitores suos eo dirigit, qui Abbatiam circumquáque tota nocte custodiant, ne qui latebant in tenebris vsque effugere valeant. Isaac autem vbi insidias sibi paratas esse cognouit, ad domnum Abbatem Folquinum tremebundus confugit, & vt optaret sibi monachi habitum ipse concederet, humili supplicatione & impor-

tuna satis tandem obtinuit. Ve
tamē Arnulfus sequenti die cum
Monasterium adiit, & illum ed
& ex ipsius confessione depre
sum, cōtinuo veste monachali e
liari, & nudum ac discalciatum
ctis post tergum manibus ad c
tem cum tumultu protrahi præ
Vbi dum ne qua Monachatus
vestigia remanerent, capilli c
eius omnes penitus abrasi fu
ciuibus vtriusque sexus & diue
tatis vndique circumstātibus, &
fidus & traditor statim suspen
vel viuus incendatur, vociferan
sed & ipso Arnulfo hoc idem
plere totis viribus annitente, ta
pater eius cum matre obstitit
viuus aliquandiu seruaretur, f
uito extorsit. Quod etiam di
factum fuisse credibile est: qu
præuaricator, & labore pœn
sentis, & timore mortis imm

Digitized by Google

diutiùs torqueretur, & velut impœnitens æternis, vel pœnitens purgatoriis tormentis interim cruciaretur. Diebus igitur aliquot euolutis domnus Guillelmus Philippi Comitis filius, cuius superiùs mentionem fecimus, qui iam post mortem Comitis, magnam terræ huius partem occupauerat, Teruannam venit, & eundem Isaac sibi reddi ab vxore Aduocati, (nam ipse cum filio suo tunc aberat,) impetrauit. Quem fune collo ius illigato, Ariam secum duci, & in audientia totius populi scelera sua confitentem, seséque omni supplicio dignum adiudicantem, tertio decimo Kalendas Aprilis suspendi fecit.

Cap. XXXVI.

De obsidione aucta, & muniti irrupta.

OBsidione autem præfata dictum est, per Geruasi Desideriũ Brugis inchoata, B. nus Gandensis, & Daniel Ten densis ab Oriente, Gualterus L sis, Riquardus VValnensis, & doricus Discamudensis ab Oc te, exercitu collecto, eidem se dioni adiunxerunt, & inde s discessuros, donec homicida caperent & punirent, iureiu confirmauerunt. Paucis itaqu bus exactis, & assultis aliquib ctis, die quodam murum ab A parte ascendentes, & sese intus cter proiicientes, perfidos illo lenter aggressi sunt, & eos om tra Ecclesiam S. Donatiani,

Digitized by Google

fœda prius cæde contaminauerant, fugere compulerunt. Dignè ſane pro meritis. Conueniebat namque in eo potiſſimum loco, quem in contemptum Dei & Sanctorum eius non fuerant crudeliter infanare reueriti, diuturnæ tædio obſidionis, vigiliarũ & famis incommoditates & ſitis, & aſſiduos imminentis timores mortis pœnaliter tolerare cogerentur inuiti.

CAP. XXXVII.

De effugio Præpoſiti, & latibulis ipſius.

VErum pridie quàm hoc cótingeret, illis intrinſecus incluſis & aliis forinſecus obſidentibus, incertum vtrum negligentia obſidentium vel induſtria (aiunt enim, quod & certius eſt, quoſdam eorum corruptos fuiſſe pecunia) Præpoſito effugiendi permiſſa eſt copia. Nam de fa-

ſtigio muri ad terram fune dem
& quorumdá auxilio ab obſi
latenter eductus, noctibus aml
do, & diebus deliteſcendo, ad
Alardi VVarneſtimenſis, qui
illius Agantrudem, caſtri, quo
tur S. Audomari quondam C
nam, habebat vxorem, miſer
miſerandus confugit. Quo
cum per tres ferè ſeptimanas
lituiſſet, & præſentia eius run
quibuſdam dubiis, & incer
opinione diffamari cœpiſſet
vlteriùs inibi retinere non au
ſingulis noctibus eum per di
ca tranſmittebant, vt vel ſi
eius celarent, quam deprehe
toperè metuebant. Diebu
Paſchæ peractis, octaua vide
minicæ Reſurrectionis die
domno Guillelmo Ypræ f
conſtituto, huius occultatic
innotuit. Qui vt audiuit,

ad terram fune demiſſ
dã auxilio ab obſidione
uctus, noctibus ambula
us deliteſcendo, ad dom
arneſtimenſis, qui ne
trudem, caſtri, quod d
mari quondam Caſte
bat vxorem, miſer iam
s confugit. Quo in lo
s ferè ſeptimanas iam
præſentia eius rumo
dubiis, & incerta v
iffamari cœpiſſet, iam
i retinere non auden
ctibus cum per diuerſa lo
tebant, vt vel ſic fug
t, quam deprehendi m
tuebant. Diebus igi
ctis, octaua videlicet D
urrectionis die, præfa
illelmo Ypræ fortè tu
uius occultationis fam
i vt audiuit, protinus

exiliuit, equum aſcendit, & eundem Præpoſitum perquirere magno cum ſtrepitu & feſtinatione intendit. Domum itaque Alardi, & omnia eius latibula, necnon & domum filiæ eius, in qua proxima nocte pręterita miſer ille quieuiſſe aſſerebatur, ſcrutati, cũ quem quærebant non inueniſſent, vehementer ſunt irati, & primum quidem vtramque domum illam quaſi peſtiferi præſentia viri contaminatæ, & ob hoc igne purgandæ fuiſſent, incendunt, & deinde filiam eius præfatam in craſtino, niſi Præpoſitus redderetur, membris debilitandam comprehendunt. Vnde idem domnus Guillelmus hominium Alardi guerpiuit, & eo diffiduciato totum feodum eius ſaiſiuit, & de filiæ eius dehoneſtatione, conditionem quam ſuprà diximus, fide & ſacramento ſecuritatem fecit, & ſic indè receſſit.

Digitized by Google

Cap. XXXVIII.

De proditione eius & morte

RE itaque in arto posita,q
cto opus esset Alardus &
ctare cœperunt; & cùm hinc fi
non parcendum , indè Pra
ipsius detrimento nihil sentii
lutis conferendum; tandem
situm decreuerunt reddere, v
lutem lucrarentur, vel filiæ f
ergo quod ipse fecisse accu
iustè perpeti cogeretur, de d
qua eum retruserant cuiusd
lierculæ ministerio eũ educi;
qui ad eum capiẽdum præpa
rant,tradi fecerunt.Igitur ad
VVarnestimense eadem n
ductus, & ibi vsque ad luce
tus est. Vbi & Presbyterum
cari postulauit, & peccator
pœnitentiam agens , con

Digitized by Google

XXXVIII.

itione eius & morte.

: in arto posita, quid
s esset Alardus & sui
nt; & cùm hinc filiæ
lum, indè Præposi
iento nihil sentirent
ndum; tandem Præp
erunt reddere, vt sic
:ntur, vel filiæ suæ. V
pse fecisse accusabatur,
cogeretur, de domo i
ruserant cuiusdam m
sterio eū educi; & sic
apiēdum præparati fu
:erunt. Igitur ad castrum
ense eadem nocte pe
i vsque ad lucem ser
: Presbyterum ad se v
t, & peccatorum suori
agens, confessione

Deo & illi in conspectu omnium fecit, & solo prostratus, & pectus pugnis percutiens, indulgentiam sibi Domino tribui supplex orauit. Die autem facto, cùm iam Ypram equo pergere, ab his, qui eum cœperant, moneretur; equitare quidē omnino recusauit, sed nudis pedibus, cùm tamen gelu esset, incedere maluit. Et cùm iter arripuisset, quendā de Clericis, cuius hæc ipsa relatione cognouimus, sibi acciuit, & hymnum Ambrosianum, *Te Deum laudamus*, cum ipso antiphonatim decantare cœpit. Quo dicto, horas beatæ Mariæ, cadē supplicationis deuotione cantando compleuit, & sic ad psalmodiam cōuersus, secum ipse cum silentio attentè psallere studuit. Yprensibus igitur obuiis eum suscipientibus, & Ypram ducētibus, passimque pugnis, virgis, lapidibus, & marinorum piscium, qui illis in partibus grandes admodum

capiuntur, capitibus cædentib
nique genere contumeliarum
tibus, semper in patientia, n
quod quidam, duritia & silen
seuerabat, & ferè vsq; ad ipsa
tem psalmos indesinéter rum
In patibulo igitur collo &
suspensus, & multa ferientiu
mactatus, tali ad vltimum
exanimatus. De quo hîc si
non censeo, quod quandiu
speritate fuit, huiusmodi co
lias & irrisiones plurimũ ab
Nam quibusdam ipsius fam
referentibus certò cognou
sæpè, cum de passione saluti
mini nostri Iesu Christi co
sermo inter domesticos in
haberetur, & patientia eius
prædicaretur, dicere consue
cur Dominus talia pati volu
tè si mihi huiusmodi garci
ter insultarent, iniurias me

tim si opus esset impigrè vindicarem, & illudenti mihi saltem sputaculum in faciem iactarem. Vide quòd quæ intolerabilia maximè solebat iudicare, ea ipsa ad augmentum miseriæ suæ coactus est tolerare.

CAP. XXXIX.

De pugna Guidonis, & amborum irrisione.

EAdem autẽ hora domnus Guillelmus Yprâ egreditur, & ad causam Guidonis de Stenfordo, qui nuper eodẽ crimine, quod videlicet in mortem Comitis consiliũ & assensum præbuisset, pulsatus fuerat, examinandam proficiscitur. Qui videlicet Guido dum contra impetitorem suum Hermannũ cognomento Ferreum monomachiam hac pro causa inisset, & primo quidem congressu & secundo superior in pugna fuisset,

Digitized by Google

& eundem Hermannum armo
nimio pondere onustum ipse a
graui armatus lorica & galea,
prostratum, & proprij corpori
tanti oneris ruina depressisset, vi
confortatus, ac si nullum sentir
dus Hermanus surrexit, & eum
vt dictum est, secundò superio
rat, versa vice subiiciens ad con
ne patrati sceleris vrgere cœpit
plura? Diuino tandem iudicio
& de crimine quo impetebatu
uictus, & sic demum supplici
tis est addictus. Quod cùm ap
ningas factum fuisset, contin
comprehenderunt, & Ypran
hentes iuxta miserabilem illu
positum in eodem patibul
quoque iam miserrimum ec
tertio Idus Aprilis suspender
dum aliquandiu pependisse
tore sui aërem corrumpere
sent, Brugenses iterum con

ıannum armorum
nustum ipse æquè
rica & galea, terræ
roprij corporis, &
. depressisset, virtute
ı nullum sentiret pœ
urrexit, & eum qui,
cundò superior fue-
oiiciens ad confessio-
is vrgere cœpit. Quid
ındem iudicio victus,
ıo impetebatur con-
mum supplicio mor-
Quod cùm apud Ri-
fuisset, continuò eum
runt, & Ypram perra-
iserabilem illum Præ-
ɔdem patibulo ipsum
iiserrimum eodem die
rilis suspenderunt. Vbi
iu pependissent, & fœ-
corrumpere incœpis-
s iterum consilij ini-

runt, & eos extra villam eiiciendos & ibi diligentiùs reponendos esse decernunt. Neque enim à tormentis vel mortuorum & irrisionibus abstinere poterant, quorum perfidia tali patre & domino se orbatos esse plangebant. Itaque arborem excelsam erexerunt, & rota plaustri desuper imposita coriis boum, quò diutiùs seruari possent, insutos super eam illos inuicem cōiunctos, & quasi mutuo complexu colligatos sedere fecerunt. Verùm paucis diebus euolutis, cadauera eorum furtim inde sublata & tumulata sunt. O tremenda nimirū diuinæ districtionis iudicia! Quis enim suspicaretur vnquā, vt de Guidone taceam, Brugensem Præpositū, huius quidem seculi filium splendidissimum, & omnibus istius mundi diuitiis affluentissimum, & post Comitem solum ferè totius terræ huius potentissimum, ad tantam vnquam

Digitized by Google

miseriam esse deuenturum, vt
honestè viuere, nec honestè
ei liceret hanc vitam finire?
potentes deponit de sede, &
longè cognoscit, ac discretis
quitatis suæ iudicio secundum
sua singulis retribuit, ipse
celsitudinem deiicere, &
tiam ad nihilum redigere, qu
quomodo voluit singularite
fuit.

Cap. XL.

De fuga Burchardi, & mi in Naui.

PORRO Burchardus ille, q
mũ Marchionis venera
roli caput percussisse comi
uimus, cum multas sustin
gustias obsessus, humano q
modicum vsus auxilio fug
uino cœptis eius obuiant

effugere minimè valuit. Nam sicut post ex eius claruit confessione, de turre illa egressus, primum quidem aliquandiu latuit, ac deinde nocturno tempore sociis quibusdam itineris, quos sibi fideles non dubitabat, secum assumptis fugam iniit, consultius arbitratus longinquas petere regiones, vt incognitus apud extraneos securiùs se occultaret, & egenam ac miseram vitam sic saltem protrahendo qualitercumque protelaret. Cùm igitur ad aquam quandam, quam nauigio eum transire oportebat, deuenisset, nauiculam in ripa præparatam inuenit, & iam eam ascendit. Quam cùm vt in vlteriorem dirigeret ripã, à terra repellere tentaret, *illa occulto diuinæ virtutis pondere pressa immobilis stetit, & loco moueri non potuit.* Quod vt sensit, *totis cœpit viribus vti, & vt eam à ripa seduceret, quanto potuit conamine niti.* Cum-

que diu luctatus nihil prorsus p
ciſſet, ſocios aduocat, & ad auxi
ſibi ferendum inuitat. Quibus ſt
cum admiratione accurrentibu
ad illam vnam modicam nauic
promouendam, omnes quas h
bant vires impendentibus, illa i
ominus velut murus immobili
ſeuerat, quippe quam vis diuin
nino immobilem faciebat. O
ſtandam Burchardi dementian
chardus ſceleris ſui immanitat
uipendit & negligit, quam li
inſenſibile execratur & refugi
uicula modica robuſtorum
impulſibus virorũ reſiſtit, quæ
manu pueri facile moueri & ci
duci cõſueuit. Verùm hæc tua,
ſte, ſunt opera, qui errantes a
veritatis conuertis, & ſuperb
ad gratiam humilitatis inflect
ne in æternum damnes, pleru
temporaliter punis. Tu enim

per nauiculæ immobilitatem hunc virum iniquum, vt suam nequitiam recognosceret, & tuam iustitiam expauesceret, monuisti; qui olim per asinæ loquelam Prophetæ Baalam insipientiam corripuisti. Miser itaque ille hoc tandem miraculo compunctus, & ad cor quandóque reuersus, nauigium deseruit, & in terram se prosternens, & reum pectus pugno percutiens, ac vbertim lacrymas fundés, reatus sui pœnitudinem multo cum gemitu gerere cœpit. Prius namque eum huius peccati nunquam pœnituerat. Cumque post lamentum nauiculam iterum mouere tentasset, & eam vt prius immobilem vidisset, voluntate Dei certius iam comperta, cœpit desperare de temporali salute sua, & confestim tristis & mœrens consueta repetiuit latibula.

CAPVT XLI.

De proditione ipsius.

CVM autem diuersis in loci
bus non paucis iam latuif
iuxta Insulam in quoddam tu
ductu cuiusdam serui sui casu
tisset, seruum eundem itineris f
cem ad domum Bernardi au
sui, vt panem sibi quo fam
animam refocillaret, peteret (
bat enim) transmisit. Et ille q
quod iubebat exequi cupiens
dato eius libenter obediuit, &
dem perueniens domum ac
Domini sui, vt puta hominis
assueti, delicatum panem peti
miro omnipotentis iudicio, c
mini sui quærebat salutem,
mortem, & esurienti conferr
quibus egebat alimenta, reo
rauit quæ meruerat torment

Digitized by Google

...T XLI.

...itione ipsius.

...diuersis in locis ...
...ucis iam latuisse, &
... quoddam tugu...
...serui sui casu ...
...idem itineris sui ...
Bernardi auuncu...
...bi quo famelica...
...iret, peteret (...
...nisit. Et ille quidem
...equi cupiens, ma...
...r obediuit, & ad ...
...domum ad op...
...uta hominis delica...
...i panem petiuit. Se...
...tis iudicio, qui do...
...at salutem, inuent...
...enti conferre cupi...
...imenta, reo præ...
...rat tormenta. H...
...etenim

etenim occasione præfato Bernardo dominum suum, simpliciter tamen quamuis per alias personas prodidit cui, vt puta auunculo, nepotem suum nequaquam occultandum credidit. Iusto autem Dei agebatur examine, vt qui dominum suum occidere non fuerat veritus, ipsum quoque occidendum suus proderet Dominũ seruus. Bernardus verò Hugoni fratri suo hoc idẽ protinus nunciauit. Hugo ergo communicato cũ fratribus suis consilio, licet nepotẽ suum seruare magis, si tamen auderet, quàm prodere maluisset, Insulano tamen Castellano & Brugensibus Burchardum se nunciauit inuenisse, & citò venirent, ac tanti criminis reũ vltione, quam dignam arbitrarentur, punirent, mandauit. Cui profectò si parcere voluisset, haud dubium quin & ipse magnum salutis suæ periculum incurrisset.

Digitized by Google

CAPVT XLII.

De comprehensione eius, & patil & morte.

INsulani verò mandato Hu audito, cum magno protir multu perrexerunt, & Burch comprehensum Insulam dux & in foro ei patibulum parau Verùm ille æternæ formidine nationis, vt timeret excitatus, pernæ intuitu miserationis vt ret animatus, seipsum distric modum accusare, & cunctis d suppliciis cœpit publicè incl Denique manum suam dex quæ in effusione sanguinis ius tum exhibuerat ministerium, nam tanti criminis abluendan dulgentiam promerendam flagitauit. Cùm autem nem qui hoc faceret, ipse sibi *salte* amputandi facultatem postul

...T XLII.

...one eius, & paribus,
... morte.

...rò mandato Hugonis
...a magno protinus...
...runt, & Burchardu...
...m Insulam duxerunt
...patibulum parauerunt
...ternæ formidine d...
...imeret excitatus, & ...
...u miserationis vt spe...
..., seipsum districtè ad
...usare, & cunctis digna...
...œpit publicè inclamare
...nanum suam dexteram
...ione sanguinis iusti cru...
...erat ministerium, ob pe...
...riminis abluendam, & ...
...a promerendam absci...
...Cum autem nemo de...
...eret, ipse sibi saltem ca...
...i facultatem postulauit ...

cedi. Verùm vtrumque sibi denegari consentiens, iterum ad sui accusationem, & supernæ miserationis inuocationem cõuersus est. Reatum ergo suum manifestè confitendo & plangendo, & diuinæ respectum misericordiæ implorando, ac ad hoc ipsum fiducialiùs sperandum misericordias antiquis peccatoribus exhibitas cõmemorando, omniũ viscera assistentium ad pietatem & miserationem commouit, & ad lacrymarum effusionem vniuersos penè lugubri sua lamentatione coëgit, & vt per temporales carnis molestias æternas euaderet pœnas, modis quibus potuit sategit. Itaque membra sua ipse tormentis sponte aptauit, & rotæ radiis intricatus, & in excelso stipite exaltatus, in eadé deuotione, confessione, & supplicatione ab hora diei nona, vsque ad crepusculum diei sequentis perseuerans expirauit.

Digitized by Google

CAPVT XLIII.

De perturbatione post mortem Con
& pace.

SED iam dignum est vt artic
ad superiora tempora conu
mus, & ea quæ priùs quidem g
sed à nobis hactenus sunt præte
sa, referamus. Neque enim quæ
que eodem tempore contige
eodem etiam tempore dici pot
Interfecto igitur Brugis, vt di
est, Marchione, fama mali tant
festim circumquaque diffundi
ipsa eadem die vsque ad trigin
leugas extenditur. Vbique er
ctus, vbique gemitus & dolor i
clericorum, monachorum, rust
pauperum, postremò omnium
ce & tranquillitate degere, & æ
tem seruare & seruari cupie
Raptores autem quilibet & i

vtpote vinculis quibus tenebantur diruptis soluti, (magis enim, sicut etiam tunc euidenter patuit, Caroli refrænati fuerant timore quàm Dei.) vniuersa turbare, mercatores quosque & viatores rebus suis exspoliare, & ipsos plerumque ligare & incarcerare cœperunt. Tanta namque fuit peruersorum hominum rabies & nequitia, vt nec sancti temporis (nā Quadragesima erat) eos cohibere valeret reuerentia. Verùm omnipotētis Dei subueniente clementia, in breui repressa est eorum dementia. Præfatus enim Guillelmus domni Caroli consobrinus, mox vt mortem Comitis nuncio deferente cognouit, eadem die sibi Comitatum, frustra tamen, vendicauit, & Arigam oppidum munitissimum occupauit, & oppidanos omnes sibi fidelitatem iurare fecit. Cumque & S. Venantium, Castelú, Bellulam, Yprá, Bergensem quoque

Digitized by Google

& Furnensem terram pari mod
subegisset, motus raptorũ in fi
illis citò repressit, & pacem s
mandauit. Cæteri quoque Ba
terræ inuicem collocuti, Deo
rante, paci consenserunt, & s
partes suas defensare studueru

Cap. XLIV.

De aduentu Regis, & ordinat Comitatus.

PORRO magnificus Rex F
rum LVDOVICVS, audit
consobrinus suus Carolus int
& Guillelmus honorem sibi
tum, præsertim ipso non assẽ
inuasisset, & grauiter tulit, &
ea, quam vsurpauerat, dignit
uare, quàm amici mortem d
vindicare, ad vrbem Attreba
mediam Quadragesimá ven
etiam Guillelmum iuuenem

Digitized by Google

Normanniæ Comitem, à patruo suo Henrico Anglorũ Rege, sicut initio huius Opusculi commemorauimus, impiè exheredatum, qui Reginæ sororem nuper duxerat vxorem, venire mandauit. In qua vrbe cùm diebus fermè quindecim commorati fuissent, & plures, qui sibi Comitatum terræ nostræ competere, assererent, Arnulfus scilicet nepos domni Caroli, Balduinus Montensis; & præfati Guillelmi, qui iam partem terræ nostræ prælibatam violenter tenebat, nuncij frequentes hoc ipsum expetentes ad Regem venissent; tandem Regina Dei, vt arbitror, occulta, sed tamen iusta dispositione præualuit, & animis procerum quorundã multo ingenio ad sibi consentiendum inclinatis, sororio suo Normanno Comiti decimo Kalendas Aprilis Comitatus dominium obtinuit.

Digitized by Google

Cap. XLV.

De impedimentis Regiæ dispo/ uiantibus, & Comitis proce/

Cvivs potentiam patr ad sui detrimentũ veri cere, eam totis visceribus & quibus poterat contendit in re. Nepotem ergo suum *Step* Blesensẽ, Boloniæ & Morit mitem transmittens, & per i alios partis suæ legatos multa & plura promittens, multorũ potentium sollicitat, Flandr hereditatem esse, & ex parte l Casletensis auunculi sui sibi petere affirmat, & his modis cos fauorem conciliat, ac D uaniæ socerum suum, & Mon Comitem, & Thomam Codi sem, necnon & sæpedictum mum sibi confœderat. *Hos*

ti Caroli

XLV.

Regiæ dispositioni & Comitis processibus.

entiam patruus eius
rimentū veritus cre-
visceribus & artibus
contendit imminere-
rgo suum Stephanum
niæ & Moritonij Co-
ittens, & per ipsum &
legatos multa tribues,
ittens, multorū animos
ollicitat, Flandriam sui
esse, & ex parte Roberti
aunculi sui sibi iure cō-
at, & his modis in suum
concili at, ac Ducē Lo-
m suum & Montensem
Thoma Codiciacen-
n & sapetui ctum Guillel-
onfœderat Hos omnes,

& eorum auxiliarios regiæ voluntati
& ordinationi contraire, & profectus
noui Comitis modis omnibus impe-
dire hortatur & instigat; non tam vt
ipse Flandriam, quod forsitan fieri
posse iam desperabat, obtineat; quàm
vt vires Comitis, quas sibi periculo-
sas suspicabatur, eneruet & destruat.
Rex autem cum Comite Atrebatum
ciuitate post aliquantum tempus e-
gressus, primò Insulam, deinde Gan-
dauum & Brugas ægrè tum (nam v-
bique ferè Anglici fautores plurimū
impediebant) recepit, & obsidionem
sua præsentia roborauit. Vnde Co-
mes post Pascha reuersus per Insulā
& Betuniam, vsque ad vrbem nostrā
Taruennam peruenit, & ibi cum ma-
gno Cleri & populi gaudio susceptus
biduo mansit. Postea cum castrum,
quod dicitur sancti Audomari, Ca-
stellano & burgensibus cum gratan-
ter, conditionibus tamen quibusdā

Digitized by Google

promissis, suscipientibus obtinu
& ibi paucis diebus murum fec
iterum Taruennam transiens I
reuertitur.

Cap. XLVI.

Brugensium deditio, & miraculu
alimentis, & Ecclesiæ purgati

INterea Rex Robertum reliq
illos homicidas Brugenses, d
ri, in quam confugerant, egre
sese dedere coëgerat; & in carc
& vincula vniuersos retruserat. (
rum narratione innotuit mirac
quod narro. Ex quo enim in ea
Ecclesiæ turri obsessi morati
nullo alimentorum, quorum
modicam illuc copiam contule
sicut necsi terram gustarent, sa
delectati sunt: sed postquam ses
dentes exierunt,, continuò q
tanto tempore perdiderant gu
receperunt. Cum enim Robert

cti Caroli
itibus obtinuisset,
s murum fecisset,
n transiens Insul

XLVI.

, & miraculum
Ecclesiæ purgatio.

bertum reliquósque
; Brugenses, de
igerant, egredi, &
rat; & in carcerem
os retruserat. Quo-
notuit miraculum
quo enim in eadem
fessi morati sunt,
m, quorum non
piam contulerant,
gustarent, sapore
ostquam sese de-
continuò quem
derant gustare
m Robertus

tienti de eodem quo ibi inclusus bibere consueuerat vino propinassent, optimum eius saporé laudauit, seque ab ipsius initio obsidionis de bono vino non bibisse iurauit. Nesciebat quippe quod de hoc ipso quo solebat bibisset. Quod cùm ei indicatum fuisset, opus Dei in suorum castigatione peccatorum recognouit, & diuinam cum cæteris bonitatem collaudauit. Rex verò Ecclesiam S. Donatiani non solum sanguinis effusione, verumetiam eorum execrabili & immunda habitatione multipliciter pollutam, cunctis inde spurcitiis eliminatis purgari, corpúsque venerabile, quod ibi negligentiùs quàm decebat, tumulatum fuerat, in aliam Ecclesiam præcepit deportari, quatinus funus eius ibi diligentiùs curaretur, & deinde congruo sibi honore in Ecclesia rursus humaretur. Quod & factum est.

Digitized by Google

Cap. XLVII.

De miraculo in corpore Comitis o
& eo tumulato.

VErùm quid ibi miraculi c
ostenderit dignatio, non
tur prætereundum silentio. T
sunt enim mihi sciscitanti ple
qui affuerunt, viri veraces & reli
Quorum vnum, domnum s
Absalonem S. Amandi Abbate
suæ sanctitatis merito dignum e
nominari; quòd cū venerabile
corpus, eo, in quo illud ante c
quaginta tres dies repositum fu
monumento dirupto detexissen
gloriam Dei & Martyris sancti c
dendam, in tantū à corruptione
num inuentum est, vt nec tenui
quidē modici fœtoris nebula ex
ascenderet, quæ nares circumsta
siue idem funus contrectantiu

Digitized by Google

curantiũ vel in minimo aliquatenus offenderet. Verumtamen cùm quantum diximus iam tempus in monumento haberet, sic erat vulneribus crudis & omnino recentibus tractabile, ac si eodem die interfectus fuisset. Tanta quoque suauissimi odoris fragrantia totum illum locum diuinitus infudit & impleuit, vt nulli fore dubium videretur, quòd Deus fidelem suum glorificare voluerit. A Domino factum est istud, & est mirabile in oculis nostris. Quod nimirum eo amplius mirabile iudicatur, quòd humanorum cadaueribus corporum vix aliquid aliud fœtidius æstimamus. Ecclesia igitur Domini Simonis Tornacensis Episcopi ministerio, qui in hoc ipsum à Rege de Francia fuerat accersitus, more Ecclesiastico reconciliata. Sed & memoratum corpus summa reportatur Cleri & populi deuotione & reuerentia, &

ncti Caroli
XLVII.
pore Comitis ostenso,
umulato.

ibi miraculi diuina
lignatio, non vide-
n silentio. Testati
cisciitanti plerique
veraces & religiosi.
domnum scilicet
andi Abbatem pro
ito dignum est hic
ũ venerabile illud
o illud ante quin-
repositum fuerat,
pro detexissent, ad
rtyris sancti osten-
corruptione alie-
vt nec tenuissima
nebula exinde
circumstantiũ,
spectantium &

septimo Kalendas Maij in E
media tumulatur, in extremo
ne resurrecturus in gloria.

Cap. XLVIII.

*De expeditione regali, & tr
tione Yprensi.*

QVibus omnibus solemn
eo quo dignum erat, h
adimpletis, Rex cum exercitu
congregare poterat Ypram c
dit, & sequenti die, sexto vi
Kalendas Maij, Comite sibi e
dicto cum exercitu ex parte al
pigrè occurrente, circa hora
sextam illuc vsque peruenit.
sæpè memoratus Guillelmus I
pi filius, regiæ maiestatis celsi
minus quàm oporteret reuerit
tra oppidum ei multorum &
quos sibi confœderauerat, vi
& armis fretus & animis au

occurrit; & contra vniuersum illum exercitum acerrimè dimicare cœpit. Sed ille fortiter se agere arbitratus, dum hostibus obstinatissimè repugnat, dum in aduersos aciem dirigit & instaurat, quæ sibi infelicitatis téporalis & aduersitatis fouea præparata sit miser ignorat. Etenim iamprìdem aliqui burgenses, qui sacramentis ei non semel tantum, sed frequenter fidelitatem fecerant, cum quibusdam aliis hominibus ipsius de proditione eius conspirauerant, legatos inde ad Regem direxerant, séque ei portas aperturos, & Guillelmum tradituros iurauerant. Væ mundo ab scandalis! imò, væ Flandriæ à proditionibus! Mirandum, nec minus miserandum, quòd terra infelix, cui Domino suo per proditionem orbari contigerat, non aliter quàm per proditionem alium acquirere valebat. Et hanc quidem pauci Yprensium

dispofuerant faciendam. Iuc
rant namque commodiùs reg
luntati parere, quàm Imperiis
lelmi, & sibi suspectæ potesta
iacere. Neque ideò, vt ferunt,
ipsius personam in aliquo culp
sed quorundam affinium eius
nium intemperantius futurun
midarent.

CAPVT XLIX.

Guillelmus capitur, Ypra incen Flandria subigitur.

ITaque cùm ab hora die
vsque ad nonam vtrimque
sis concursibus ab Aquilonal
& Orientali pugnatum fuisset
lo, quod in signum futuræ pro
nis super summum Ecclesiæ S
fastigium ex proposito consti
aduersæ partis cuneos accersien
porta meridiana aperta eos ir

Digitized by Google

dum susceperunt. Quibus protinus
totam villam percursantibus, & rapi-
nis ac incendiis vniuersa vastantibus,
Guillelmus destitutum se tum demũ
præsentiens, quod solum superesse
videbat, fugam arripuit: sed fuga se-
ra fuit. Fugientem enim eum Daniel
Tenremundensis consecutus com-
prehendit, & armis exutum Comiti
Guillelmo captiuum reddidit. Ypra
igitur eodem die à porta Septentrio-
nali vsque ad portam australem spo-
liata & incensa, ac multitudine mili-
tum innumerabili comprehésa, Rex
& Comes Mescinas Monasterium
adeunt, Guillelmum captum secum
adducunt. Quem cùm postera die
Castellano Insulæ custodiendum
commendassent, Ariam perrexe-
runt, & ea in deditione recepta,
Castletum, & reliquam illam inte-
riorem Flandriam facillimè subege-
runt; & sic tandem ad vlciscendam

honorandi Caroli mortem
iterum redierunt.

CAP. L.

De supplicio dedititiorum Brug

FRatrem quoq; Præposi
ricum, quem in mort
coniurasse suprà memorauim
aliis ferè viginti octo dedititi
cere productis, de excelsa turr
pitare fecerunt: sicque homi
condignis tantæ iniquitati c
bus interierunt. Qui quam
omnes consilio vel facto p
rant æqualiter: iniquitati tam
sentiendo, & iniquis auxilium
do paribus quodammodo in
tis nexibus se omnes obliga
Et ideò quorum non abhor
iungi consortio, eorumdem n
meritò sunt puniti supplicio. I
tum autem, quem & ipsum e

Digitized by Google

a sancti Caroli
Caroli mortem Bruge-
ant.

CAP. L.

...ledititiorum Brugensium.

...quoq; Præpositi Gal-
...quem in mortem ...
...rà memorauimus, ...
...ti octo dedititiis ...
...;, de excelsa turri præci-
...: sicque homicidæ ...
...ta iniquitati ...
...it. Qui quamuis non
...o vel facto peccaue-
...iniquitati tamen con-
...quis auxilium ...
...quodammodo iniqui-
...nes obligauerant
...non abhorruerant
...eundem non im-
...supplicio. Rober-
...& ipsum ex con-

iuratis fuisse suprà ostendimus, quíq; itidem eo quòd à populo vehementer diligeretur, & modis quibusdam excusabilior cæteris videretur, tutè satis puniri posse non æstimabatur, secum abducere decreuerunt. Quem cùm Casletum vsque perduxissent, & ille reatus sui multam pœnitudinē gereret, extra oppidum eum capitis abcissione animaduerti fecerunt.

CAPVT LI.

De improbitate Ingrasni, & fuga.

DVM ea geruntur Ingrasnus Esnensis vnus ex prænominatis cōiuratoribus qui patrui sui Theoderici Discamudensis præsidio fretus vsque in id temporis excusationes in peccatis excusauerat, & perfidiæ suæ tenebris obcæcatus ipsius Regis aspectibus & Comitis impudenter se ingerere non erubuerat, &

Digitized by Google

si quis eum super hoc crimine
tere auderet, viriliter sese de
iactauerat, diffidere cœpit: &
quidem apud suos aliquandi
tendo continuit: ac deinde op
nitatem temporis nactus, or
postpositis suæ saluti consule
stiens è patria profugit, & i
nostra vsque in hæc tempora,
licet hæc scribente, nusquai
comparuit.

CAP. LII.

De Guillelmo Vironiacensi, fuga eius.

AT Guillelmus Vironia & ipse, sicut aliorum confessione, coniuratorum vn nimirum aliis attentus, & finis exspectatione suspensus, int ferè reliqueram, iniquitatem nequaquá tamdiu occultare

anĉti Caroli
r hoc crimine impe-
riliter sese defendendo
dere cœpit: & primi
ios aliquandiu sela-
: ac deinde opportu-
ris nactus, omnibus
saluti consulere, ge-
rofugit, & in terra
hæc tempora, mese-
nte, nusquam visus

. LII.

Vironiacensis, &
eius.

nus Vironiacensis,
tur aliorum claruit
atorum vnus, qui
tus, & finis ipsius
fus, intactum
quitatem suam
cultare valuit.

Sed quod in occulto perpetrauer[at]
indiciis continuò manifestis appa-
ruit. Statim enim post Comitis occi-
sionem, & thesauri eius direptionē,
Vironiacum regressus, non mini-
mam inde secum attulit partem. Ve-
rùm hoc suæ nequitiæ fructu in lon-
gum lætari permissus non est. Cùm
enim de aduersario deiecto tripu-
diaret, & de damnis alienis inso-
lenter exultaret, repentinus eum pa-
uor inuasit, & territum de Flandriæ
finibus exturbauit. Audito namque
quod frater suus Lambertus, qui tan-
tum, vt ex fine monomachiæ, quam
inde in Curia sæpè fati Guillelmi in-
ierat, claruit, innocens erat, super
morte Comitis impeteretur, & quod
ipse ab eodem Guillelmo, qui iam
per surreptionem hominium fece-
rat, diffiduciaretur, timere cœpit. Et
primum quidem ad defensionem se
parauit, sed in crastino reæ tantum

ulis conscientiæ eum e:
is, cùm nemo eum adh
quereretur, vxore & paucis
rebúsque, quas euehere pc
cum assumptis, sexto post
Comitis die fugæ se credic
nempè, vt Scriptura dicit, *i*
mine persequente. Castellanu
Cursiacensis, qui antea *ei*
inimicus, statim vt fugam *ei*
uit, armata multorum milit
nu munitus Vironiacum co
& omnibus quæ ipsius fuera
bilibus direptis, munitionem
euertit, & nemine resistente,
vt nec stipes in loco remane
cendit. Ipse vero cùm iuxta *T*
ad villam quandam deuenisse
nacensibus eum insectantibu
comprehendere ac punire *te*
bus, vxore, & maiore suorum
rebúsque fere omnibus amil
equũ nactus euasit, & in parte

entiæ eum exagitante
no eum adhuc perse-
re & paucis suorum,
s euehere poterat, se-
s, sexto post mortem
gæ se credidit. Fugit
ptura dicit, impius ne-
. Castellanus autem
qui antea ei extiterat
vt fugam eius audi-
torum militum ma-
oniacum contendit,
ipsius fuerant mo-
munitionem totam
resistente, intantú
o co remaneret, in-
cum iuxta Tornacú
m deuenisset, Tor-
n sectantibus, &
unire tentanti-
suorum parte,
us amissis vix
n partes Ner-

uiorum, duobus tantum sociis
tentus secessit. Vbi monasteriū
dam Monachorum adiit: &
magis, vt postea patuit, huma
diuino compunctus, Mona
tonsuram habitúmque præsu
Postea vero occasione vxoris
consensu cuius hoc fecisse asserer-
tur, paucis euolutis diebus Mona
chatum deseruit, & ad seculum, &
ad arma derelicta sine retractatio
mox rediit. In quo quidé facto sati
euidenter declarauit, illud Religio
nis propositū quàm fictus arripuerit
Si enim vinculū vxoris vinculum cō
pellebat solui Religionis, eis quibu
tanto abusus fuerat tempore cur n
abstinuit armis? Nunquid & hoc le
coniugij cogebat? Nequaquam. N
si verè eum suorum reatuum pœni
teret armis relictis, vxori, cùm tantùm
illa maritale debitum exigeret, ad
hærere, & in sudore sui vultus pan

119

Digitized by Google

vesci districto fatigatus ic
illet. Nunc autem, vt m
ne co ximus, iram D
pœnitendo non curat p
rde obstinato excusatio
tis excusare, & Deum m
s quàm placás, peccatis p
 etur augmentare. Ti
est igitur ei, & pro eo etiam no
quia tardat conuerti ad Don
subitò veniat ira Dei, & in te
vin ctæ disperdat eum. For
ideò ibi tandiu aliis inuitis se
vt si tempore sibi indulto nor
tuerit, & dono misericordiæ
perbè abusus fuerit, iusto Dei
grauiùs in fine feriatur. Quo
de præfato Ingrasno non
sentiri potest. Et hæc quiden
infra duos ferè post morten
tis menses consummata sun

Digitized by Google

inEti Caroli
o fatigatus initio
autem, vt nobis
i mus, iram Dei
o non putat pla
ato excusatione
, & Deum magis
is, peccatis pecca
nentare. Timendi
o eo etiam nobis
erti ad Dominum
Dei, & in tempore
t eum. Forsitan &
is inuitis seruatur,
indulto non poeni
isericordiæ Dei
it, iusto Dei iudicio
iatur. Quod etiam
sino non absurde
ec quidem omnia
st mortem Com
ata sunt.

CAP.

meorum,
fr... uarui : & m
valu... ingenij parit
dum ... paret effectu,
in ipso ...ntem vel conti
transcen... multorum me rep
sumens, ... irrisioni exposui.
ni simul & irrisioni exposui.
stultus dum non loquitur, pl
que sapiens esse creditur. Sile ... m-
nempe eius non tam putatur ... ium
inopia, quàm humilitatis cu ... sus
Vnde & ego si omnino siluisse ... dia.
piens quidem putari potuisse ... sa-
non eo amplius sapiens fuissem ... sed
Nunc autem quia imperitiam ... em.
scribendo prodidi, sapientes, in eam
rum manus hæc forte peruenerint, quo-

Digitized by Google

am euid
...usare? P...
...sentiæ relinquam ni...
...impositæ no... ...egri
...spondere ... ...
...fare calumniam ... ...
...a quomodo possem ...
quam insipientiam meam p...
...iter excusando ; tantò meoru...
...ulo peccatorum erroris fallac...
addere, fructumque mihi humi...
tis adimere, & in fastum me va...
tis inaniter extollere. Vtilius e...
est mihi, vt iudicer insipiens, q...
sum; quam vt æstimer sapiens, q...
non sum. Illud namque non i...
ctuosum humilitatem, istud

99 951337

661.6

Digitized by Google

uid [illegible] a-
e: P[illegible] ne-
[illegible] ni au-
[illegible] gruam
[illegible] no-
[illegible]
ſem [illegible] ndet,
eam p[illegible]
meorum [illegible]
[illegible] fallaciam
[illegible] humilita-
m nec vanita
Vtilius enim
piens, quod
apiens, quod
e non inſtru-
m, iſtud verò

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google